

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXVIII.

28. ZÁŘÍ (SEPT.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 792.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

Česká Žena

Published Weekly
Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.
... Published by the ...
BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —
Pro Spojené Státy \$2.75
Do Evropy a Kanady
a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: — Address:
"ČESKÁ ŽENA"
1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

- 22.—Neděle—Tomáš z Villanova.
23.—Pondělí—Tekla; Ondřej.
24.—Úterý—Panna Marie, vysv. zaj.
25.—Středa—Kleofáš, uč. P.
26.—Čtvrtek—Cyprian; Justina.
27.—Pátek—Kosmas a Damian.
28.—Sobota—Václav, kníže č. a muč.

Chut' k Jídlu Navracena, Bolest Zmizela.

"Před sedmi léty, cítil jsem po celý rok hrozně. Ztratil jsem chut' k jídlu, měl jsem bolesti po celém těle a trpěl jsem, co se zdálo býti nezázivností. Pak mně někdo doporučil Dra. Petra Hoboko. Užíval jsem lék po tři měsíce. Uzdravil jsem se a od té doby jej užívám. Činí vše, co o něm tvrdíte a odstraňuje nečistoty ze soustavy." — Toto bylo psáno Paul G. Volkmann, Watertown, Wis. — Dra. Petra Hoboko jest bylinný lék, který povzbuzuje činnost žaludku a zažívacích ústrojů. Nežádejte o něj lékárníka. Jest dodáváno pouze místními jednateli neb přímo Dr. Peter Fahrney and Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Illinois.

Zlatá Žíla

Zbavte se útrap a strastí jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utišující a hejčící působivostí má za účel, aby bolesti a nepříjemné pocity neodkladně zastavil a další vývin zlaté žíly znemožňoval. — Proč trpět když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí doma, bez nepříjemností, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete 45c přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, a cínový příkladač a obdržíte vše s podrobným návodem k používání obratem pošty.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál jej předem zkoušet, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: Mansford Co., 3906 Laclede (Dept. 57), St. Louis, Mo.

"Nonat je náš lékař."

Tak napsala pí. F. Haněl, Route 4., Buhl, Idaho.

Můj muž si pořezal prst do kosti. Po přiložení Nonat krev téci přestala, rána se stáhla a prst byl brzy zahojen. Před 8 roky kůň kopl chlapce do nohy. Když třetí den ležel z horečky, dala jsem mu na nohu, která byla oteklá a modrá, Nonat. A jaký zázrak! Za 4 hodiny po sejmání flastru byl na něm kus krve jak prst dlouhý. Do 6 týdnů noha se zahojila, od té doby nezabolela. Mě 3 měsíce po operaci stále bolel šev. Lékař řekl: Jen fačovat. Když ale se rána podbírala, dala jsem na ní Nonat. Po prvním přiložení to více bolelo, pak ale takřka bez bolesti za 3 týdny byla rána zacelená. Před 10 roky Nonat vyléčila mužů nohu. Od té doby je našim lékařem. At' na udeření, neb jiné zranění, boli-li v boku, záda i když někomu z rodiny boli zub, dá si na tvář flastrík z Nonat a je po bolesti. Ještě mnoho bych toho mohla napsat, ale toto nemohu opomenout. Naše kráva byla proseknuta motykou až byly vidět vnitřnosti; Nonat to zahojila. Všichni, celá rodina, Vám za Nonat děkujeme.

Pravá masť je s touto Trade Mark:

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u pí. F. Krobůsek, 12718
Holborn Ave.

Čtete a rozšiřujete Českou Zenu.

Phone Niles 9805.

J. Vosmik, Jr.

Established 1895.

MONUMENTS
and
HEADSTONES

6875 Milwaukee Ave.
Niles, Ill.

Malé zpoždění. Ona: "Ale Jimmy jak můžeš přijít na schůzku neoholený?" — On: "Přisahám, Nelly, že v hodinu naší schůzky jsem byl hladce oholen."

ŽENY! Při zastavení, nepravidelnosti a bolestivosti měsíční periody objednejte si ihned můj osvědčený, starokrajský prostředek. Cena \$3. Pište s důvěrou!

MRS. M. LESKOVAR,
507 E. 73rd St. New York, N. Y.

LUČNÍ THE
pro všechny vnitřní bolesti, nastuzení a flu. 50c balíček vyplaceně.
J. L. Irwinsky, Banner, Okla.

DAR BOŽÍ — ZDRAVÍ

Pijte před spaním zdravotní

Kláštérní Čaj

z Karpatských léčivých rostlin.

Přírodní léčení závratě, vysokého tlaku krve, žaludku, ledvin, měchýře, nespavosti, jater, a vyrážek. Vrací zdraví stav tělu.

Cena \$1.00 vyplaceně.

PATRIA TRADING CO.

5210 Broadway

Cleveland, O.

Pravá česká povídla

švestková,
ananasová,
malinová a
meruňková
Prune,
Pineapple,
Raspberry and
Apricot Jams.)

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za ceny mírné.

Jediná česká firma zasílající
povídla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KORÍNEK'S BAKERS' SUPPLY
COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živa i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Mšsí
(Jednou pro vždy příspěvek dvacet pěti centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Také zemřelí mohou býti zapsáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROČ. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 28. ZÁŘÍ (SEPT.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 792.

M. Sadovská:

Kristus - vůdce z duchovní bídy moderní ženy.

(Předneseno na schůzi žen a dívek 28. června u Voršilek v Praze.)

Naříká se v současné době na úpadek manželství a rodinného života. Je to vlastně úpadek žen. — Mnohé ženy v naší době počínají si tak, že se nám zdá, jako by to byly odchovanky pohanské kultury z doby římského imperia. Za vlády císaře Augusta charakterizovali spisovatelé ženy jako rozmařilé rozněcovatelky vášně; vyčítali jim parádovitost, rozmařilost, manželskou nevěru a hovnění časťm rozvodům, horlili nad jejich průsvitným oděvem, nad drahými látkami, mnohými parfumy a šperky, za něž vydávaly spousty peněz. Seneca praví, že "mnoho žen počítá léta nikoli podle konsulů, nýbrž podle mužů, za něž byly provdány." Horác píše, že "spíše by se podařilo vysušiti moře, a hvězdy snést s nebe, nežli zabrániti ženám v hříchu." Za veliké zlo považuje, že ženy příliš holdují divadlu a zábavám, že se rády ukazují při hostinách a oddávají se tanci, že závodí v nádheře, aby oslňovaly svoje ctitele.

Zprávy o ženách z doby Augustovy čtou se, jako by byly psány o době naší. Kolik tisíc žen nachází se u nás nad propastí zkázy. Není tomu dávno, co konstatovaly mnohé české listy, že v roce 1934 vzrostl opět počet osob venericky nemocných a že venerické choroby rozšiřují — ženy. Počet osob, těmito nakažlivými chorobami stížených, byl daleko větší než počet lidí tuberkulosních a jinými nemocemi trpících. Velikou hrůzu nahánějí veřejným činitelům v mnohých městech číslce, svědčící o

vzrůstu nemanželských dětí. Zatím, co manželských dětí ubývá, je přírůstek dětí nemanželských takový, že je tím ohrožen jejich tělesný i duševní vývoj, neboť se nemá o ně kdo starati; rodiče je většinou ponechávají bez péče a sociální ústavy nestačí na tolik úkolů. Uvažme dále, že od převratu je v Československu na 120 tisíc rozvodů a rozluk, že je tu 60 tisíc sirotek po rozvedených rodičích. Manželství bylo mnohými sníženo na pouhou občanskou smlouvu, kterou mohou manželé snadno zrušiti. Vždyť v jistém pokrokovém časopise octly se inserty toho druhu, jako: "Rozvody za 2500 Kč provádí odborníci!"

Dokladem mravního úpadku moderní ženy je — depopulace. Ženy, zmítané strachem před dětmi, neštítí se žádných prostředků, aby se vyhnuly potomstvu, neštítí se ani vraždy. Vraždy nenarozených staly se u mnohých žen věci obvyklou, zcela všední. Lékařské statistiky dokazují, že v Československé republice bylo od převratu na 800 tisíc umělých potratů. A kolik dítek srovnáno bylo se světem po narození — těmi krkavčími matkami, o jakých se dočítáme takřka den co den, jichž nepřehledná řada zodpovídala se v soudní síni!

Velikým zlem doby je útek žen od rodinného krbu. Podle statistik za posledních 9 let přibýlo ženského živlu o 80 až 100 procent v takových povoláních, při nichž trpí práce ženy v rodině, při níž je zejména ohroženo ženino mateřství. Práce žen mimo rodinu ohrožuje

zdravý vývoj národa, zejména práce v oboru průmyslovém, jež vyčerpává tělesně i duševně. — Mnohé ženy z touhy po dvojím příjmu nebo po uplatnění v tom či onom odvětví výrobním vyhýbají se mateřství.

Máme několik tisíc manželských dvojic s dvojím příjmem, kde se uměle udržuje bezdětnost, nebo systém jedináčků. Také ta okolnost zaráží, že u dětí matek vydělečně činných mimo dům je úmrtnost větší než u dětí těch žen, jež se věnují cele rodině. Rodina je u nás ohrožena v blahodárném vývoji — velkou vinou žen.

Je třeba duchovně obroditi ženy. Tuto obrodu nelze jinak uskutečniti, leč křesťanstvím. Kristus zachránil ženu antickou, pohanstvím znemravnělou, před zkázou a pozvedl ji k výšinám mravní čistoty. Kristova nauka je jediné s to, zachrániti pobloudilé ženy dneška, tonoucí v záplavě neřestí a vrátiti je jejich důležitému poslání — aby se staly opět kněžkami krbu rodinného, královnami a vůdkyněmi mužů, aby svou vnitřní krásou určovaly směrnice kultury a národ vedly k Bohu.

Ženám je nutno ukázati na sílu evangelia a vésti je k tomu, aby evangelium pochopily, aby se jeho zásadami řídily. Evangelium Kristovo zachovává neporušeno a je správně lidu vykládá církev katolická. Církev, která je jediným ústavem spásy, církev, již světil Kristus poklady své moudrosti a svých milostí, může jediné obroditi moderní ženu.

Jen v Církvi lze vyrůstati ku pravé velikosti mravní. Jen v Církvi žena zná veliké svoje důstojenství — panny nebo matky, jen v Církvi dosahuje žena onoho vznešeného postavení, jaké ji podle ustanovení Nejvyššího přináležejí. V Církvi jsou ženy duchovně krásné a statečné. Básník Březina dokazoval, že "mimo Církev není žena ženou v pravém slova smyslu, nemá onoho půvabu, onoho kouzla, jakým byli inspirováni největší geniové lidstva k tvůrčí práci. Jen v katolictví mohou vyrůstati ženy takové čistoty a krásy, jako byla královna Dagmar nebo babička Boženy Němcové, jako byly matky našich vůdců a velíkáňů. Věra formovala jejich ducha a dávala jim sílu, aby tiše, svatě a lehce, sotva se dotýkajíce země, nesly veškerou tíži pozemské práce a lásky.

V buddhismu je žena jen předmětem rozkoše jako květina, která, když zvadne, odhodí se a vezme se jiná — ba ani Plato nedíval se na ženu jinak, teprve křesťanství, teprve katolictví učinilo ženu rovnou muži a povýšilo ji na oltář. —

Ani protestantismus nedal ženě toho místa, které jí náleží. Jenom v katolicismu služka nebo pasačka stejně jako královna je uctívána na oltáři, jenom v katolicismu žena je zbavena ponížení a otroctví. Jak je ponížena a hanobena žena mimo katolictví, toho dokladem je moderní humanitářství se svým laickým manželstvím, s propagací rozluk a potratářství, se všemi těmi akcemi, jež na oko hlásají "osvobození ženy", ve skutečnosti však činí z ženy předmět nízkého sobectví a vášně, hříčku v rukou lstivých, chytráckých svůdců. Žena v moderní společnosti, odchovaná laicismem, stala se namnoze předmětem rozkoše, tak jako jí byla v době pohanství. Má-li jí býti opět vráceno důležité místo ve velké rodině lidstva, jaké jí náleží, musí nadpřirozené světlo ozářiti její cestu. Podle slov Boženy Němcové do rukou ženy vložil Bůh "palmu víry a pochodeň lásky, aby spolu s mužem kralovala", t. j.,

aby byla spolupracovnicí mužovou v oblastech mravní krásy. — Má-li žena splnit své poslání, musí věřiti a musí milovati, musí upírati svoje zraky ke Kristu, musí srdce své přimknouti k tomuto Dárci pokoje. A Kristus mluví k ženě, — ústy svého náměstka na stolici sv. Petra. Mluví k ní v encyklikách papežských, obsahujících směrnic, jimiž se nutno řídit v nynějších dobách rozvratu manželského a rodinného života.

Žena má míti před sebou ideál panenství a ideál mateřství. — Má býti mravně čistou, ať už zůstala svobodná, nebo zvolila stav manželský. Není-li matkou fysickou, má býti matkou duchovní, má rozdávat z bohatého zdroje citového, Bohem jí daného, všem opuštěným, trpícím a potřebným, má pečovat o vnitřní rozkvet ve svém okolí — konati apoštolát lásky. — Vlastní poslání ženy je v rodině — ve vlastní rodině, stane-li se manželkou a matkou, ve velké rodině lidstva, zůstane-li pannou.

Základem rodiny je křesťanské manželství. Svätý Otec Pius XI. vyzdvihuje tři dobra tohoto manželství: Posvátnost, věrnost a potomstvo. Tato tři dobra vyplývají z ustanovení božích. Ze slov, jež pronesl Bůh-Otec v ráji ku prvním lidem a ze slov, která vyřkl Bůh-Syn v evangeliu. Sv. Pavel přirovnává manželství ke spojení Krista Pána s Církví. Není krásnějších slov o manželství nad ona, jež se nacházejí v epistole sv. Pavla ke Korintským.

Manželství, protože je posvátné — je nejen spojením těl, ale spojením duší, je svazkem v řádu nadpřirozeném — musí býti nerozlučitelné. Musí platiti příkaz Kristův "Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj". — Věrnost vyplývá ze svátostného spojení manželů, věrnost je požadavkem mravního řádu v manželství. Cílem manželství je potomstvo. Manželé jsou spolupracovníky na tvůrčím díle Božím, skrze něž chce Bůh zaplniti zemi, aby mohl potom zaplniti nebe. Není dovoleno jednati proti mravnímu účelu manželství, jímž je plození dítek. V encyklice praví

sv. Otec: "Každé zneužití manželství, kterým se úmyslně hledí obejiti přirozený účel manželství — buditi nový život, je hříchem proti zákonu božimu a zákonu přirozenému a ti, kteří se toho dopouštějí, uvalují na sebe těžkou vinu". Sv. Otec obrací se ve své encyklice proti zlořádu, dnes tolik rozšířenému — vraždění nenarozených, obrací se též proti tak zvané eugenické péči o rasu. Studium encykliky ukáže nám v jasném světle zhoubu falešně pojaté emancipace ženské, namířené proti mateřství i kletbou onoho zločinu sociálního, který odtahuje dítě od rodičů — (jak se to děje v Rusku) a znamená smrt národa. Encyklika odmítá bludy o "manželství kamarádském", "manželství na čas a na zkoušku", osvětluje křesťanský názor na spojení mezi mužem a ženou i na dítě, opírajíc jej o vědecké výzkumy, pokud odhalily přirozené základy lidského života. Ženy musí znáti normy encykliky a musí se jimi řídit, pakliže chtějí zachrániti sebe a své rodiny. Život v manželství dle encykliky, tot' život dle zákona božího — život zdravý a šťastný, kdežto život, protivící se zásadám encykliky, je životem proti přírodě, který přináší trest. —

Dokončení přistě.)

PRAKTICKÉ RADY.

Thermosové láhve, kterých jsme delší dobu nepoužívali, mají nepříjemnou vůni. Zbavíme jich jí tím, že je důkladně vypláchneme octem, do něhož přimícháme kuchyňskou sůl. Pak vypláchneme několikrátě čistou vodou.

Všechna t. zv. po anglicku připravená masa,

jako jsou roštěnky, beefsteaky a filet, jsou šťavnatější a chutnější, polejeme-li je horkým tukem a rychle po obou stranách na prudkém ohni do hněda opečeme. Tím se vytvoří malá kůrka a šťáva zůstane v masě. Pak dáme maso opět zchladnout a připravujeme k obědu nebo k večeři jako maso čerstvé. V chladných ročních dobách možno provésti tento malý trik již den před úpravou jídla.

“U FARAONA”

Napsal Antonín Hrůza.

Poutní neděle byla nádherná. — Na hřbitůvku kolem kostela sv. Anny kvetly lípy, bzučely zpěvem včel a plesaly hymnami ptactva. Růže na hrobech planuly žhavou rudostí — bílé voněly jemně a žlutě opojně.

Zlaté slunce hledělo s modré oblohy, líbalo teplými paprsky pozlacené kříže a jiskřilo ve vyleštěných plochách kamenných hrobek, i v bílém mramoru pomníků.

Hřbitov byl v den slavné pouti jedinou bohatě rozkvetlou zahradou. Nebylo téměř rovu, na němž by nebyly kvetly růže, lilie, begonie nebo jiné květiny, přesazené sem již dávno před poutí buď z malých zahrádek u předměstských chalup nebo z velkých zahrad bohatých měšťanů.

Lenka prošla tudy krátce před desátou hodinou, a doprovázena bratrem, Cuclou a Nešilem, odebrala se ihned na kruchtu, kde si houslisté již ladili nástroje. — Její místo bylo hned s kraje zábradlí krucht a vedle ní postavily se ostatní zpěvačky. Zнала se se všemi, ale žádná nebyla jí dosud přítelkyní, protože se Lenka nikdy nepokusila sblížit se s nimi důvěrněji. —

Děvčata však na ni nežárčila, — protože ji nepovažovala za nebezpečnou sokyni přesto, že Lenka nad ně vynikala jak ušlechtilou krásou svého obličej, vlasu i očí, tak i libezností svého hlasu i svým hudebním nadáním. Tělesná její vada byla příčinou shovívavého posuzování jejich družek, i také jakés takés jejich útrpnosti. —

Vzduch v kostele byl pln vůně. Z venku vnikala do něho otevřenými okny též medová vůně rozkvetlých lip.

V literácké lavici pod kazatel-

nou seděli lidoví zpěváci, chalupník Vejmělek, krejčí, vedle něho sekerník Omastil, pak breptavý Zapletalik, kamnář, který při řeči silně koktal, ale při zpěvu měl hluboký bas, aniž bylo při tom slyšeti, že by byl na řeč vadný. Dnes tu byl i komíník Štiksa, který rád zpíval; ba vědělo se o něm, že si prozpěvoval i při vymetání širokých komínů v chalupách, — do nichž lezl, opíraje se o jejich stěny zadkem a koleny, na nichž měl přišity kožené a lepkavou smůlou namazané fleky.

Když Lenka přišla do kostela, zpívali literáci starou lidovou píseň k svaté Anně, “nejsvětější bábe Krista Ježíše”, která se v jejím chrámu Páně v T. na velkém předměstí od r. 1712 ctí a pak skrze celý oktáv sv. Anny, tak také každou neděli po růženci od jejich ctitelův zpívá.

Začali nyní pátou slohu, a Lenka i ostatní zpěvačky chrámového choru, jakož i všechen lid, zpívali s nimi:

“Když se čas poslední blížit bude, rozvedení duše s tělem přijde, dej, bych moh’ vyřknouti tato jména:

“Ježíš, Maria, Josef, Jáchym, Anna.”

Při šesté sloze přisedl Pavlík k pultu varhan, mrkl na dva hochy hrobníkovy, kteří stáli u provazů k natahování měchů, a když jejich táhla zaskřípěla v suchých čepech a měchy se nadmuly, jal se doprovázeti zpěv pianissimem:

“Vim, že přesvatá tato jména jsou pro nás, křesťany, ta jediná síla v pokušení a v žalosti, i při smrti pramen vši radosti.”

Při poslední sloze přidal “vzdu-

chu” a také zpěváci zpívali “fortem”:

“Píseň, ó matičko, dokonávám, s tělem, duši se ti odevzdávám, měj mne, v své ochraně nyní časně,

dej po smrti bydlet s tebou věčně. Amen.”

Štiksa a Vejmělek zavřeli tlusté kancionály, vázané do žluté vepřovice, Omastil sáhl do kapsy u vesty, vylovil z ní ohmatanou tabatěrku a podával šnupěček nejdrív Zapletalíkovi, pak Štiksovi a Vejmělkovi. Sám si také šnupl, — sundav dřív s nosu kostěné brýle, zajištěné tkaničkou kolem velké, dlouhými šedinami obrostlé hlavy.

Pak všichni obřadně vstali, — protože k oltáři šel již v pluvíálu kaplan, pater František, aby při “Asperges” pokropil svěcenou vodou shromážděné poutníky. Prodíral se namáhavě hustě naplněným kostelem, ale přece došel až pod kruchtu, s níž hlaholil již celý doboře nacvičený sbor zpěvem slávy Nejsvětější Trojici.

Po “Asperges” nastalo na chvíli ticho. Pavlík t’ukl u varhan na “áčko”, po něm pak zakvikly struny houslí nebo se ozval delší tón. U timpánů ladil podučitel Chrupa “kúži” a občas do nich klepl paličkou.

U dveří sakristie zazněl zvoněk. Ostrý jeho zvuk rozletěl se naplněným kostelem a další jeho zazvonění utonulo v příválu intrád, jimiž chrámový hudební sbor doprovázel tři kněze, kráčející k oltáři.

Pak zvuky intrád tichly, a vážné tóny varhan tlumily jejich zánik. A pokorné, vážné a velebné “Kyrie elejson”, doprovázené tklivou písní několika houslí, rozletělo se chrámem a pronikalo otevřenými okny i na hřbitov.

Lenka zpívala nádherně a s vroucí procítěností i s vřelým pochopením významu písně. — Její hlas zněl tentokráte plněji, zvukněji a lahodněji, nežli kdykoli jindy. Ve sboru houslistů zpívaly s ní housle a zvláště mistrná píseň jedněch doprovázela každý tón jejího hlasu a brala jej jaksi v eterické chvění lahodných zvuků a do-

provázela jej, podporovala a podbarvovala stříbrným zvukem strun. A když celý sbor vpadl do jejího hlasu, zajásaly tyto housle bouřlivým hlaholem, ovládly svrchanost svého zvuku všechny ostatní nástroje, sledující s vášnivou živostí zpěv Lenčin.

Hudba tato ji uchvátila a probudila v jejím srdci všechnu nadšenou lásku ke zpěvu a k umění. — Nepopsatelná rozkoš rozproudila se každým jejím nervem a naplnila její duši oblažující a posvátnou radostí, že může ji projevit jedině v písni a dáti ji posvěcenou tímto nadšením v obět Bohu.

"Kriste, smiluj se!" bylo v její písni nejen nejvroucnější prosbou o smilování, nýbrž i výrazem důvěry v toto smilování, aby srdce bylo jím posílněno, podepřeno a naplněno, a aby duše se sytila touto sladkou a také neklamnou nadějí v dobrotu, pomoc a lásku Boží.

Oči jí zaplanuly svatým nadšením, tváře naplnily se ohněm mladé a čisté krve, a její duše, sledující hloubku prosby nádherné písně, zabloudila až před sám Boží trůn v bílé výšce nad tímto prostým chrámem, v němž "nejmocnější bába Pána našeho Ježíše Krista" byla jako by klíčnicí u brány království Milosti a nebeského blaha.

Po ukončení "Kyrie" se poněkud ohlédla, ale její oči, naplněné nadšením a vroucností setkaly se jen s radostnými pohledy tří mlynářů, Cucly, Nešila a jejího bratra. A viděla, že i tváře těchto mužů jsou plny světla, vyzařovaného jako by z tajemných zdrojů v jejich srdcích. Vrásky na čele Cuclově i rýhy kolem jeho rtů a očí i růžová plet' jeho obličeje připomínaly jí hlavu velkého knížete církevního, který ji biřmoval a o němž šla pověst, že bude prohlášen za svatého. Nešil, Cucla i bratr nebyli v této krásné chvíli lidmi všedního života, kteří se všelijak škádlili a tak, jak život žádal, lidsky si pomáhali: teď jevíli se jejímu zraku a její víře v božství krásy a v Boží slitovnost samu jako poutníci, přišli jí v ústre-

ty, když její duše zabloudila ve vysněný sad Boží krásy. Oni do něho vešli již dávno před tím, nežli ona ho navštívila, vešli do něho bolestmi a starostmi právě těch svých všedních dnů, jimž vírou v Boha, důvěrou v jeho pomoc a zaslouženou láskou dali vznešenější hodnotu a duchovější význam.

Zatím dole u oltáře četl kaplan, pater František, epištolu z "Příslaví", kapitoly 31, verš 10. až 31:

"Ženu statečnou kdo nalezne? Zdaleka a z posledních končin jest cena její. Důvěruje se v ní srdce muže jejího, a kořisti nemá nedostatku. Odplatí jemu dobrým a ne zlým, po všechny dny života svého. Hledala vlny a lnu a dělala podle umění rukou svých. Učiněna jest jako loď kupecká, zdaleka nesoucí chléb svůj. I v noci vstala a dala kořist domácím svým a pokrmu děvečkám svým. Shlédla pole a koupila je: z užitku rukou svých štipila vinici. Přepásala silou bedra svá a posílnila ramene svého. Okusila a viděla, že dobré jest její zaměstnání. Ruku svou vztáhla k silným věcem, a prstové její uchopili vřeten. Ruku svou otevřela nuznému a dlaně své vztáhla k chudobnému. Nebude se báti za dům svůj před zimou sněhu; nebo všichni její domácí oděni jsou rouchem dvojnásobným. Udělala sobě roucho protkávané, — kment a šarlat jest oděv její. Slovatný jest v branách muž její, — když sedá s radními země. Plátno drahé udělala a prodala a pás dala chananejskému kupci. — Síla a krása její jest oděv její, a smáti se bude v den nejposlednější. Ústa svá otevřela k moudrosti, a zákon milostivosti jest na jazyku jejím. Hleděla na stezky domu svého a chleba zahálčivě nejedla. Povstali synové její a za nejblahoslavenější ji vyhlášovali; i muž její chválil ji. Mnohé dcery shromáždily bohatství; tys převýšila všechny. — Klamná jest milost a marná jest krása: žena, která se bojí Hospodina, ta bude chválena. Dejtež jí z užitku rukou jejich, a nechat' ji chválí v branách skutkové její!"

"Tys převýšila všechny!" opakoval za ní kdosi šeptem, — jenž

splynul s tichými zvuky varhan, jimiž Pavlik vyplňoval dobu od ukončení epištolu k počátku čtení svatého evangelia.

Ohlédla se, neboť se domnívala, že tuto nezaslouženou pochvalu jejího zpěvu vyslovil buď Nešil nebo Cucla. Ale nestáli již za ní jako ochrana a jistě bezpečnost; zato se její pohled střetl s vážným a zbožnou vroucností prozářeným pohledem mladého muže, v němž poznala — konservatoristu!

"Síla a krása jest oděv tvůj a zákon milostivosti jest na jazyku tvém —" zaslechla ještě další jeho pošept, když její oči ustrnuly v sladce oblažujícím překvapení na jeho rtech, na jeho hezké hlavě i na houslích, jež tiskl zamilované k srdci.

Neodtrhla od něho hned svého udiveného pohledu, ale zabloudila očima k těm třem mužům, Cuclovi, Nešilovi a bratrovi, jako by je kárala, že svým odstoupením od ní usnadnily vpád tohoto neštěstí, radostného neštěstí do jejího srdce. Ale nikdo z nich nepostřehl významu této její němé výtky. Cucla zachytiv první její pohled, usmál se na ni jak obvykle — vyčetla z jeho pohledu jako vždy žertovný příslib, že i pro ni rozmarina rozkvetne a myrta se zazelená, a jako kdykoliv jindy, tak i dnes oplátila mu tento žert mírným úsměvem.

Leč svět, v němž se na kratičký okamžik octla svými myšlenkami, byt' také dýšící blažeností a naplněný vůní květů, byl jiný, nežli tento chrám. Zalekla se tohoto poznání a horká červeň zbarvila rázem růžovou plet' jejího obličeje.

"Pán s vámi!" připomínal jí kněz pod stupni oltáře, kde i ona má prodlévati svými myšlenkami. A tu již navracena sobě i tomuto posvátnému místu, odpovídala mu vroucně v celém sboru:

"I s duchem tvým!"

"Slova svatého evangelia podle sv. Matouše —"

"Sláva Tobě, Pane!"

Bílý dým vonného kadidla vznesl se nad hlavy lidu a stoupal v měkkých a bílém světlem slunce nadnášených vlnách ke klenbě ko-

stela. A s ním zároveň šířil se zamlklým tichem zvukový hlas prvního kaplana, oznamující věřícím několik podobností o království Božím: O pokladu, skrytém v poli, jež člověk nalezná skrývá a radostí nad ním jde a prodá všechno, což má a koupí pole to. — O kupci, hledajícím dobré perly a když našel jednu drahou perlu, odešel a prodal všechno, což měl a koupil ji. O nebeské síti, puštěné do moře a shromážděující ze všelikého plodu rybiho: kteroužto, — když naplněna byla, rybáři vytáhše a u břehu sedíce, vybírali dobré plody do nádob, zlé pak pryč zavrhl. Tak při skonání světa vyjdou andělé a oddělí zlé z prostředka, spravedlivých a uvrhnou je do peci ohnivě, tam' bude pláč a skřípění zubů. — "Srovnali jste všemu tomu?" ptal se božský Mistr. Řkou jemu: "O všem!" Dí jim: "Protož každý umělý učitel v království nebeském podoben jest člověku hospodáři, — kterýž vynáší ze skladu svého věci nové i staré."

Po celou další dobu trvání služeb Božích se Lenka již neohlédla. Vytýkala si v duchu i tu jedinou roztržitost své mysli, že podlehl pokusení a zvědavosti, kdo jí pošeptal, že převýšila všechny, a zapuzovala myšlenky na konservatoristu soustředěním jich k významu svaté oběti.

Zpěv její zato znějněl, zvroucněl a naplnil se veškerou horoucností, úctou a posvátným citem. — Vědomí, že on ji doprovází zpěvem svých houslí, tu jásajících, tu zas tesknících, prosycovalo její hlas lahodnou plností a jistotou a bylo její duši nejkrásnějším hodem a štěstím. —

Hle, jak krásnou pout' prožívala v tomto neskonale oblažujícím prostředí! Bylo prosyceno a prostoupeno milostmi jako jeho vzduch vůní kadidla, růží i květoucích lip. Srdce i mysl se opájely touto sladce vonící rozkoší a jásaly za zpěvu houslí radostnými výkřiky:

"Plna jsou nebesa i země velebnosti a slávy Tvé, o Bože! Hosanna na výsostech Božích!"

Všechnen svět a všechny všední starosti dnů mizely v tomto poselství nebeských výšin, přijímaném její duší s pokorou ženy, probuzené teprve tady k pochopení neskonale krásy. Bývala tu sice každoročně, ale slunce dosud nikdy nehýřilo zlatem jako dnes, nikdy tu nespátřila tolik světla a v něm každou linii, včleňující se v lahodný celek.

Byla vděčna Bohu za toto posvěcení své duše. Slyšela v něm zpěv své mladé, čisté krve a radostný ples své duše i tehdy, když skoro poslední sešla s kruchty.

Proč poslední?

Pohroužena ve svůj krásný sen a naslouchajíc čarovné hudbě myšlenek i zpěvu a plesu svého nitra, obávala se úderu skutečnosti, která by nastala, kdyby se měla setkat před kostelem s ním! Její štěstí bylo jen potud tak sladce oblažující a její všechna radost z něho tak úžasné rozkošná, dokud se mu přibližovala právě jenom myšlenkami a city.

A divila se skoro, je-li jedna a táž, v níž srdce hořelo podivně oblažujícím kouzlem touhy, v níž však také každý nerv se chvěl strašlivou mukou obavy, aby ji nespátřil, až vyjde před kostel, — zejména dnes aby ji nespátřil, — když ji pošeptem: "Tys převýšila všechny", učinil předmětem svého obdivu.

Věřila, že srdce jeho je proto šlechetné a dobré, že umění a genius krásy se v něm ubytovaly a že zůstaly v jeho stanech hostmi natrvalo. Srdce zanícené nadšením pro umění není schopno klamu, nízkosti nebo výsměchu. Ale je přístupno bolesti, chápe ji ve všech odstínech, variacích i příčinách, a trpí bolestně a krutě. — bylo-li zklamáno!

A proto: Jak úžasné ohromující řízení jeho představ o ní by nastalo, kdyby ji dnes uviděl tak, jak je mimo jeho sny, kdyby spatřil její vadu, o níž neměl dosud potuchy. —

Rozhlédla se plaše po hřbitově, ale neviděla tu kromě bratra nikoho známého. Stál s obnaženou hlavou u hrobu rodičů a tiše se

modlil. Přistoupila mu po bok a sehnuvši se, pokřižovala mohyly a přidružila se svou modlitbou k modlitbě bratrově.

Za chvíli přišel k nim Nešil a šli pak společně k vratům hřbitovním.

"Cucla čeká venku s tím svým muzikantem", řekl. A podívav se na Lenku, přivřel šibalsky levé oko a zažertoval: "Koupiš mi pouť, Leničko?"

"Obrázek nebo srdce?" otázala se s úsměvem.

"Hezčího obrázku nežli jsi ty, by tu člověk marně pohledal — nu a srdce? Bůh ví, Leničko, komu již patří!" škádlil ji a zastaviv se, podíval se jí pátravě do očí.

Pohlédla naň, a když viděla v jeho moudrých očích jen škádlivý úsměv, řekla klidně:

"S tím se žádná děvče nikomu nesvěřuje, pantáto!"

"Máš pravdu, děvče!" přisvědčil; "také jsem o tomu nikomu nepovídal, když jsem byl tak mlád, jako ty. Až když už to musilo být!" usmál se.

"Kdy to musilo být?" divila se.

"Nu — když jsem chtěl mítí svatbu!"

"Toho u mne nikdy nebude!" řekla smutně, ale začervenala se.

"Mluvíš jinak, nežli myslíš, Leničko!"

"Ne, pantáto! — Mluví jen pravdu!"

"Arci!" zapochyboval, "a přece při tom hoříš jako pivoňka!"

Zapálila se ještě víc a zakryla si oči šátečkem.

Když viděl její rozpaky, začal jinou řeč:

"Hezky jsi dnes zpívala, a on také hrál, jako by byl chtěl jen tebe provázeti svými houslemi!"

"Kdo?" podivila se; "bylo tam hudebníků několik!"

"Ten Cuclův! To je jinačí muzika, nežli těch zdejších skřípalův!"

"Cuclův?" nechápala. "Což má Cucla syna?"

"Je to jen jeho příbuzný — po nějakém synovci. Ale jmenuje se také Cucla a je teď ve mlýně jako na prázdninách."

"Ach!" vzdychla Lenka a opře-

la se o bratrovu ruku.

"Krásně hrál", prohodil Kopal krátce.

"Však prý to stálo peněz — teď prý ten mladý má už jen tělo a duši", mínil Nešil.

"A housle!" dodala Lenka. "Těmi si peníze přičaruje", zasmála se.

"Kéž by!" mínil Kopal. "Ale nestarejme se o něho — starý Cucula má dost, a kdyby byl Kamil mlynářem, podědil by po něm mlýn".

"Však se může řemeslu ještě naučiti a tu muziku by mohl provozovat jen tak — pro zálibu. — Jako my zpěv!" pravil Nešil a vyndav tabatěrku, šňupl si.

"S toho asi sejde, pantáto!" odporoval Kopal. "Cucula mu chce dát peníze, aby mohl jeti do Ameriky a tam hrát. Mnoho lidí prý už tak zbohatlo."

"V bohatství není všechno štěstí!" pravila Lenka vážně.

"Lenička nepatří k druhu žen, které lpějí na majetku. Ale měla by se změnit a přiklonit se také trochu k potřebám obyčejného života", řekl Nešil.

"Což může někdo vědět, čeho bych si přála?" otázala se Lenka nesměle.

"Jsi z dívek, které se nechtějí líbiti!" mínil s úsměvem Nešil.

"Víte dobře, pantáto, že se líbiti nemohu. Každý to přece na mně vidí —"

Vyšli již ze hřbitova a brali se cestou mezi stany cukrářů, perníkářů a kramářů k nedalekému hostinci "U zlatého hřebu", kde Ignác měl ve stáji koně a pod kůlnou bryčku.

"Cucula už tu je", pravil Nešil, když vcházeli průjezdem do ovocné zahrady za dvorem, v níž se bělely ubrusy na stolech.

Nikdo si nepovšimnul, že Lenka po těchto slovech zbledla, jako by ji někdo polil studenou vodou.

"Raději bych zůstala tady na dvoře!" řekla, ukazujíc k několika stolům, také prostřeným, jež stály ve stínu staré plané hrušky.

"Slíbil jsem Cuclovi, že přijde-me na oběd do zahrady, Leninko!" řekl bratr.

"Můj Bože, Vojtiku! Proč jsi to dělal? Což nevíš, jak nerada se nechávám okukovat a litovat cizími lidmi?" bránila se.

"Cucula tě přece zná, a Kamil tě také již viděl v kostele na kruchtě", divil se Nešil.

"To bylo všechno jiné, — nežli teď", mínila úzkostlivě. "Vojtiku, pro Boha tě prosím, nech mě jet domů, počkám tu, nežli Ignác zapřáhne! Vždyť se pro vás zase vrátí, abyste nemusili pěšky. Udělalo se mi tuze nevolno, a mám strach, že tu omdlim!"

"To je od žaludku, Leničko! — Pojíš trochu hovězí polévky a hned ti bude lépe!" pravil bratr a usednuv se sestrou za stůl pod hruškou, zavolal sklepníka a objednal pro Lenku šálek polévky.

Nešil odešel do zahrady k oběma Cuclům.

Ignác se zabýval na dvoře bryčkou. Když Kopal s Lenkou přišli, mazal poslední čep zadní nápravy a když na ni navlékl kolo a zajistil je maticí a závlačkou, utřel si ušerněné ruce do zástěry z hrubé pytlaviny, vypůjčené od podomka, a přišoural se k hospodářovu stolu.

Viděl Lenku, jak si utírá pot s bílého čela a podíval se proto na Kopala, tážaje se ho pohledem, co se jí přihodilo. "Někdo ji uřkl!" hádal, když hospodář mlčel, a pootevřev leknutím ústa, vyndal z nich vyhaslou vodravku.

Kopal se usmál jeho diagnóze, a oči Lenčiny podívaly se také veseleji.

"Krk bych na to dal, pantáto! O pouti to není žádný div. Potkáš člověka, který se ráno neumyl, neučesal a nepomodlil a podívá-li se na tebe, je to ajnc cvaj!" vykládal. "Přinesl bych z kuchyně trochu vody s octem," nabízel se. "Dnes už tu několik poutnic křísili!"

"A všechny uhranuté!" usmála se Lenka smutně.

"Chodí tu takových nemodlenců s uhrančivýma očima! —" tvrdil Ignác.

"Chtěla jsem jeti domů, — ale bratr nedovolil!" řekla Lenka. — "Je tam jen Babuša, a mohlo by snadno dojít k neštěstí!"

"Babuša přemůže i Lucipera — jen zasyčí jako zmije, a d'ábel se klidí do horoucích pekel!" chválil Ignác neohroženost Babušinu.

Sklepník přinesl polévku a vy-lil ji Lence na talíř. Ignác vtáhl znalecky nosem vůni polévky a řekl přesvědčivě:

"Ta je nad každou meducinu", a pomlaskl labužnický starými suchými rty.

"Poruč si také oběd! Ty rád vepřovou s knedlíkem a se zelím", pobídla ho Lenka, míchajíc polévku, aby jí prochladla.

"Pán Bůh rač nadělit!" poděkoval Ignác a svlékaje umouněnou zástěru, pochvaloval si:

"Dnes je tam vůně, že nestačím polykat sliny. Panimáma Šebřdlova dala mi už lecos na zub, ale proti vepřové to není nic. Dnes je jako mandle", liboval si, vleka staré nohy do výčepu, v němž bylo lidí jako včel v úlu.

"Zkazila jsem ti pout, Vojtiku!" politovala Lenka bratra, když Ignác odešel.

"Jen aby ti bylo zas dobře!" — pravil Kopal soucitně.

"Bude! Už ta vůně polévky mne posilnila!"

"Až ji sníš, půjdeme tam za nimi!" řekl bratr a ukázal na zahradu.

"Což to musí být?" zdráhala se. "Třeba by o tom divně soudili, když je tam ten Cuclov houslista. Jako bychom nedovedli promluvit s člověkem, který není od nás!"

"Myslíš toho Kamila?"

"Právě! Vždyť jen on je cizí!" Lenka, pojidajíc polévku, neodpověděla. Ale připomněla si rozhodnutí onoho večera, kdy se odhodlala neskrývat před Kamilem svou tělesnou vadu — a teď, — když má k tomu dojít, bojí se tohoto prozrazení jako dítě trestu.

Co už vytrpěla úzkosti, — ba muk tímto váháním a proč?

"Nuže, půjdeme, Vojtiku!" řekla srdnatě a sama první povstala.

Bratr jí podal ruku, jako vždy, když ji uváděl do nějaké společnosti. A když ucítil, jak se o něho opřela, dali se pomalu cestou k zahradě.

Cuclovi s Nešilem neseděli da-

leko. Neobtěžovali ještě, ale před každým byl již připraven jídelní přibor, a číšník, když viděl, že Kopalovi přicházejí ke stolu, přiskočil a jal se oprašovat obě židle, pro ně uchystané.

"Trochu jsme se omeškali!" omlouval se Kopal, když stanuli u stolu a pustil Lenčinu ruku.

Starý Cucla povstal a poklesnul trochu v kolenou, jako by se ukláněl, ukázal na svého dříve již povstávajícího jmenovce a řekl:

"To je náš host, Kamil. — Má jméno jako já, ale mlynářem není. Čím je, at' poví sám. A tohle je, Kamile, náš "egyptský faraon" Kopal, mlynář "Na valše", se sestrou Leničkou. Dnes jsi ji už viděl na kruchtě a slyšel, jak krásně zpívá."

"Ano, strýčku; dnes jsem teprve poznal slečnin krásný hlas", — řekl Kamil a stiskl jemně její ruku, když mu ji podala, hoříc při tom rozpaky. Stiskli si pravice i s jejím bratrem, a když Vojtěch usedl, nezbylo pro ni jiného místa, nežli vedle Kamila. — Kamil viděl, jak si namáhavě odsunuje židli od stolu, aby na ni mohla usednouti, proto rychle ustoupil, aby mohla snadněji projít k svému místu. I bratr, pocituje její rozpaky, ji pomáhal, podporuje ji rukou, které se křečovitě zachytila.

"Chtěla jsem jeti domů, darmo tu překážím", řekla studeně, jako by ji tato společnost nezajímala a jako by všední starosti o hospodářství doma byly nad tyto chvíle odpočinku a zábavy.

"Lenička nás nemá už nikoho ráda, když nám chtěla uprchnout!" řekl Nešil a pohleděl na ni, jako by odněkud z veliké dálky.

Zapátrala v jeho očích, není-li v nich obvyklého šelmovství a řekla:

"Víte, pantáto, jak to doma dopadá, odejde-li hospodyně!"

"Máš přece Babušu, Leničko!" připojil se bratr k Nešilovi. Číšník přinesl pro muže polévku a pro Lenku bílou kávu a zákusek.

Hovor na chvíli ustal, ale jen u jejich stolu. Vedle nich a dále stůl za stolem se plnil hostmi, a nežli mlynář snědl polévku, hlaholila

zahrada hovorem, smíchem i voláním po občerstvení. Brzo nebylo slyšet vlastního slova.

Hovor se rozproudil i u mlynářského stolu. Nešil si stýskal, že se mu letos neurodil ječmen, Cucla nařikal na ustavičné sucho a zlobil Kopala, že je svými regulemi o vodním právu připravuje o výdělek. Stěžoval si na Kopala i Kamilovi a vybídl ho žertem, aby se přeptal na toto podivné právo v Americe, až tam přijede. Všichni se tomu smáli, a Kamil řekl, hledě na Lenku:

"Což, strýčku, kdybychom poprosili slečnu Leničku o přímlovu u pana Kopala?"

"Vidíš, hochu, jak hned přijdeš na dobrý nápad! Lenička je z poloviny majitelkou mlýna "Na valše" a má tedy polovinu práva rozhodovati i o těch artikulech", řekl Cucla a podíval se na mladého Kopala, jako by svůj spor již vyhrál. —

"Mýlíte se, pantáto Cuclo. Sestra se zřekla podílu na této výsadě — rozhodují tedy v té věci jedině já!" —

"Ano, pantáto", — přisvědčila Lenka. A usmávši se, dodala: — "Musí o tom tedy přece rozhodnouti Amerika."

"I ty, Leničko, máš srdce z kamene! Jako bys nevěděla, že Pán Bůh, odmění-li bohatě každého, kdo podá chudému sklenici vody, odplatí mlynářům tím větším bohatstvím, pustí-li člověku tolik vody, aby si mohl semlít pytel žita."

"Četla jsem kdesi, že o zásluhách chudoby mluví s největší zálibou lidé, kteří sedí na sudech zлата, pantáto", oplátila mu Lenka jeho přírůbek s chudákem.

Do hostince vešlo několik venkovských hudebníků s dechovými nástroji. Lidé je uvítali bouřlivým potleskem. Mlynář a Kamil jim také zatleskali, ale Lenka seděla, jako by neměla zájmu o nic kolem sebe.

"Vy nemilujete hudbu, slečno?" řekl jí Kamil, když hráli jakýsi pochod, a naklonil se k ní, aby mu rozuměla.

Pootočila se k němu trochu také obličejem, aby viděl tvrdost a lho-

stejnost i v jejich očích, řkouc: — "Pantáto Cucla mne zná snad lépe, nežli znám já samu sebe. Člověk sám sobě nebývá přísným soudcem!"

"A kdybych já soudil o vás jinak, nežli můj strýček a nežli vy o sobě?"

"Nuže — co by z toho vzešlo, pane?" usmála se. Ale postřehl, že se jí hezké plné rty rozechvěly utajovanou bolestí, jako by byl prudký vítr zčeřil listky vlnícího máku. Hned se však opět ovládla, když si připomněla svůj úmysl, — odpovídati na každé jeho slovo a na každý vroucnější pohled jenom pod dojmem svého zmračeného těla, a nikoliv duší a srdcem.

Tento strašlivý boj jejího nitra a citu s její nezvratnou vůlí vypudil kdekterou krůpěj krve z jejího obličejce a zbarvil jej téměř zsinavostí. Pocítila ledový chlad na čele i na skráních a položila obě dlaně na bílý ubrus.

"Co by z toho vzešlo, Leničko?" zašeptal a hledal upřímnými očima její pohled. "Vy to snad netušíte, Leničko, nebo toho nechcete říci, ale moje srdce mi řeklo již po prvním setkání s vámi, že nepocítilo dosud nikdy tak krásné radosti a tak rozkošného blaha, jako v onen večer!"

Ted' se jejich oči setkaly. Zalekl se hloubky zoufalé bolesti, jež naň vytkla z jejího pohledu.

"Proto, Kamile, musíme si stále připomínati závažnost otázky, co by z toho vzešlo. Řekl jste mi dnes v kostele, že jsem převýšila všechny a že síla krásy jest oděv můj a že zákon milostivosti jest na jazyku mém. Uvedl jste moje srdce na chvíli ve stav tak blaženého štěstí a nepopsatelné radosti, — že jsem i zapomněla, že jsou to slova svatých epístoly a že Duch svatý vložil je do úst starozákonnímu proroku, aby jimi zvelebil vzor ženy, z jejíhož srdce měl vypučet Květ nejdokonalejší čistoty a nejdokonalejší krásy. Ale děkuji vám i za tu chvíli štěstí", dodala rychle již opět chladným přízvukem, aby neprozradila, jak hrozná bolest zmitá jejím srdcem.

Ke stolu přicházel mlynář Do-

hnal s dcerou Boženou. Udělali jim místo, přistavivše židle blíže k sobě. Božena si sedla vedle Lenky, která se tím octla v těsnější blízkosti Kamilově. Mladý Kopal chtěl si sice přesednouti, aby měl Boženu po pravé ruce, ale když naň Lenka prosebně pohlédla, nechchal dívky, aby seděly vedle sebe.

Božena měla krásně modré oči barvy blankytné chrpy a byla veselé povahy. S Lenkou se znaly, ale stýkaly se zřídka, — protože mlýn Dohnalův, jemuž říkali "Na klinku" byl na jiné vodě a "Na valchu" bylo odtud daleko.

Hovor u stolu hned oživil. Božena jala se vypravovati, jak by byli málem ani na pout nepřijeli, protože jí švadlena nepřinesla nové šaty, ale tatínek toho nedbal, protože prý se nechodí na pout, aby se ženské parádily, ale aby se pomodlily. Božena sepjala ruce a nechala se resignovaně klesnouti na stůl a dotknuvši se v přeletu očima všech a spočinuvši delším pohledem na mlýnáři Kopalovi, — řekla:

"Nechtěla jsem, ale musila jsem — třeba ne tak od hlavy až k patě nová, jako ty, Leničko!"

Dohnal vybafl z nové dýmky a vyndav ji z úst, přihladil si šedivý plnovous a řekl, zamžourav šibalskýma očima:

"A jela ráda — i tak!"

Všichni se zasmáli, a Boženka se zarděla, jako by ji krví polil. A přitulivši svou rusou hlavičku k obličejí Lenčině, postěžovala si:

"Tatínek na mne všechno prozradil!"

"Ale má tě rád, Boženko!" utěšovala ji Lenka.

"Má!" přisvědčila Boženka s radostí.

"A ty, Boženko, máš ráda jen tatínka?"

"Já, Leno? Celý svět a tebe nejvíce! Vždyť je tu všude jako v ráji. I u vás je hezky, jako v každém mlýně!" přiznávala se oklikou k mladé lásce svého dívčího upřímného srdce, v němž i láska k mladému Kopalovi měla své tajné místočko. —

IV.

Od pouti u svaté Anny bylo

srdce Lenčino již klidné. Měla radost, že našla v sobě tolik statečnosti k projevu svého citu ke Kamilovi a naznačiti mu, že jakékoliv sblížení jejich srdcí by bylo neštěstím pro ně oba. Musil to vytušiti z každého jejího slova, promluveného k němu bez jakékoli vroucnosti a něhy.

Rozloučili se o pouti jen několika slovy. Hledal sice v jejích očích, jsou-li její slova ohlasem mluvy jejího srdce, ale když z nich slyšel jenom chlad, nenaléhal již, aby mu pověděla více.

I Kamil tušil příčinu její předstírané lhostejnosti. Nebyl člověkem jejich společenské třídy, byl tu jen náhodným hostem svého prastrýce, a jeho životní dráha směřovala k jiným metám. Jeho uměním vypěstovaný a zušlechtěný cit mu také pravil, že příčinou ostýchavosti Lenčiny je její nezávislá tělesná vada. Dověděl se o tom od starého Cucly a chápal její plachost a stranění se styku s lidmi, kteří jí svým soucitem drásali srdce.

Ale přes to, že byl mužem přisně ukázněné vůle, pocíťoval při myšlenkách na Lenku, že je do ní zamilován s veškerou vroucností první lásky. A třebaže si opět a opět uvědomoval marnost a pošetilost tohoto posvátného citu, lekal se přece onoho strašlivě bolestného okamžiku rozloučení s tímto krásným koutem světa a s neméně krásným snem svého mládí.

A tato bolest rostla a vstřebávala se do každého jeho nervu a do každé myšlenky, čím více se okamžik rozloučení přibližoval.

Pokoušel se konejšiti a utišovati tato muka hudbou svých houslí, ale jejich zvuk stenal s jeho srdcem a jitril tím bolestněji jeho rány. —

Pak jal se trýzniti svůj cit jiným, ukrutnějším způsobem. Na sklonku každého dne, když se slunce nořilo do hlubin hvozdů jako veliké krvácející srdce a když se příroda halila za tklivého usínání své krásy a vůně v našedlý závoj mlh, sedal na své kolo a vjížděl do šera dnů, jež bolelo v duši a vynucovalo z očí, také zšeřených bole-

sti, žhavé slzy. V pomalé jízdě minul mlýn Nešilův, stulený v temno korun majestátních dubů a bříz. Voda, unikající mezerami ve stavidlech, padala na kamenné dno potoka a její ševl zmíral, když vplynula do roviny údolí, kde ji nassávala žíznivá půda luk. —

Kamil jel pěšinou a když přijížděl ke mlýnu Kopalovu, zatajoval dech, jako by se blížil ke kouzelnému paláci. A přece mu zde bylo všechno tak povědomo, poněvadž navštěvoval tato místa od svatoanenské pouti skoro denně. — A nemohl-li sem přijeti za bouřlivého nebo deštivého počasí, zalétal sem tím vroucnější a žádostivější vzpomínkou.

"Přijde, setká se s ní?" mýslil si a toužil, když, veda kolo, — krácel po hrázi, na níž vedle stavidla u náhonu byla lavička, na níž ji po prvé uviděl.

Usedl tu a naslouchal tajemné a mučivé mluvě ticha. I zde hovořil odpad vody, trousící se z rozeschlých vantrok, a mlýn zpíval rachotem kol ve mlýnici, z jejichž dveří dýchala sytá vůně chleba. Zaprášená okna mlýnice žloutla přísvitom malých lamp, jež se chvěly otřásáním dřevěného stropu, pod nímž koktala žejbra.

Tam uvnitř byl život, ale zde venku bylo mrtvo. Mohl sice vejíti do mlýnice, v níž tušil bratra Lenčina, jenž by ho byl jistě pozval do světnice, kde hospodařila Lenka. Ale jak by ho přivítala? Z jejich očí by byl vyčetl bolestnou otázku, proč přichází, když mezi jejich oběma srdci je hluboká propast, jako mezi lůnem Abrahamovým a mezi říší zatracenců, odsouzených k mukám bolesti, jejichž žizně nelze utišiti ani douškem nápoje, ani útěchou slova. —

Představoval si ji v prostém, a přece tak krásném prostředí jejich světnice a stýskal si, jak je chud, že nemůže potěšiti kouzlem její blízkosti, která propůjčovala všemu jejímu okolí půvab a krásu domova.

A zde na hrázi bylo smutno, — nikdo sem nepřicházel! Jen bolest tu s ním usedala a rvala mu mozek. Tiskl hlavu do dlaní a na-

slouchal nářku svého srdce.

Ale když si vzpomněl, že ten den, co tu prodlívá, není ještě posledním — a že snad zítra, pozítří nebo popozítří přece ji vyvolá horoucí touhou, aby k němu vyšla, pocít'oval upokojení a považoval všechnu bolest jen za přípravu ke zdolání strašlivé litosti, až se odtud odebere na cestu do ciziny.

Noc před posledním dnem svého pobytu u strýce prosnil o Lence. Prošel s ní ve snu celým jejím životem, smutným životem, do něhož bolest vstupovala každého dne. Viděl ji padati s patra stodoly na tvrdý mlat a slyšel úder její dětské hlavičky, plné snů o dětských radostech, když narazila na udusanou půdu mlátu. Její výkřik kvílel stodolou, v níž obilí vonělo omamně a v níž její pláč pohlcovala patra, plná suché jeteliny a párně s narovnanými snopy žita a pšenice.

Tato bolest nebyla mu nepovědoma, protože si také zlomil nohu při skotačení a pak byl dlouho upoután na lůžko. Toto utrpení z chlapeckých let teď znovu prožíval, a bylo mnohem bolestnější, — protože ve snu cítil i bolest Lenčinu a její marný zápas s ní.

A byl rád, když ho záhy zrůna probudil rachot mlýnských strojů, jež Cucla spustil, aby ještě za raního chladku využil ten krapet vody v rybníku, nežli mu ji horké letní slunce vypije. —

Dnes byl tedy poslední den! — Kamil, posnávav bílou kávu s chutným domácím chlebem, jal si chystati věci k daleké cestě za moře.

Později přišel k němu starý strýc Cucla a zahleděv se na jeho kufry, naplněné již šatstvem, prádlem a knihami, mínil rozvážně:

"Abys tam našel opravdu štěstí, Kamile", a pošoupl si placatou mlynářskou čepici s čela do týla. A pak, jako by mu tímto pohybem přišla jiná myšlenka do staré hlavy, prohodil: "Mohl jsi to štěstí nalézt i tady, jako my všichni, — kdyby ses byl vyučil našemu řemeslu. Takhle to všechno přijde jednou do cizích rukou, když nemám ani syna, ani dcery. Cuclové byli mlynáři již od kolika kolen."

Kamil se podíval do starcových zesmutnělých očí a přejel si rukou čelo.

"Nejsem, strýčku, z vašeho pevného a zdravého kořene. Tatínek byl malým úředníkem a zemřel na plicní chorobu. A maminka? Byla za svobodna zpěvačkou u divadla a zemřela brzo po mém narození krční rakovinou. Mne vychovali jako v bavlnce — nejsem otužilý pro řemeslo, které, jak jsem tady poznal, není ani snadné, ani lehké!"

"Arci!" řekl starý mlynář. "Měli jsme si tě vzít hned za mlada, dokud jsi byl ještě chlapcem. Tady bys byl zesílil — je tu zdravý vzduch a žije se tu přirozeněji. — Nežli ve velkém městě. Ale s tvými pěstouny nebylo tehdy řeči — nepřestali si o mně mysliti, že jsem je zkrátil při dědictví, že jsem mamonář a Bůh ví ještě co!"

"Snad jim ubližuješ, strýčku!" řekl Kamil smutně. "Předemnou se o tobě nikdy tak nehovořilo!"

"Nu —" broukl stařec, "to se už přesvědčili, že nejsem tak zlý!" a usmál se.

"Vím to, strýčku!" řekl Kamil uznale.

Oba se na chvíli odmlčeli.

"Nebude ti smutno, až budeš tak daleko od nás?" — zahovořil mlynář a podíval se na Kamila zavhlýma očima.

"Nesmí mi býti smutno, strýčku!"

"Kdyby si člověk mohl poručiti, jak by chtěl!" — zapochyboval starý. A pak, jako by si byl teprve teď vzpomněl, řekl, hledě starýma očima do okna, za nímž byla zahrada, plná růží:

"Říkal jsem včera Kopalovi, že zítra již odjíždíš. Povídal, že si na tebe také rád vzpomenou, zejména o každé pouti, když už nám nebudeš hráti při mši svaté. Mám ti vyříditi pozdravení od něho a že ti přejí, abys se tam měl dobře a také na něj nezapomněl!"

"Na ně, strýčku? Koho tím míníš?"

"Koho?" usmál se Cucla. "Sebe a svoji sestru, Lenku. Či myslíš, že by ji to bylo jedno, kdybys na ni zapomněl?"

"O tom se dá těžko říci tak nebo tak. Řekla by, co by z toho vzešlo, kdybys na ni vzpomínal."

"Tedy jste o tom přece mluvili?"

"Jenom tak mimochodem, strýčku!" —

"Je to škoda, Kamile! Lenka je hezká a hodná děvče. Mnohokrát jsem ji těšil, když byla smutná pro tu svou tělesnou vadu, že i pro ni rozmarinka vykvete a myrta se zazelená — ale teď už ji o tom nebudu mluvit, abych ji nerozplakal, když ta rozmarinka pro ni nevykvete ani v naší zahrádce — tam!" ukázal strýc na okno.

Kamil se zamyslel a řekl teprve, když strýc, povstav, vzal z kouta u dveří porculánku a zapálil si:

"My v městě říkáme o dívkách jako je Lenka, že mají nevšední inteligenci. I mne překvapila krásou své duše, svou láskou k umění a ušlechtilostí svého srdce. Ale já jsem ji přesto cizím! Nepatřím do společnosti, v níž vyrostla, žila a žije. — Prostředí, z něhož vyrostla krása jejího srdce a v němž se zrodilo kouzlo její osobnosti, — není prostředím, v němž musím žít já, strýčku!" —

"Já bych všechno, co jsi teď řekl, pověděl několika slovy. Kamile!" —

"Nuže?"

"Že se ti bude po Lence tuze stýskat!"

Kamilovy tváře zbledly, jako by to byly tváře sochy z bílého mramoru.

"Snad jsi to řekl tak, jak to cítím, strýčku. Ale nesmí k tomu dojít, nesmí, strýčku, říkám ti to při památce na své milé rodiče! Poručím své vůli, myšlenkám i srdci, aby se tak nestalo!" řekl pevným hlasem a jeho hezké oči zajiskřily odhodláním. A pak, usmáv se truchlivě, řekl s tam bolestným přízvukem, že se i oči starého Cucly zarosily slzami: "Jen moje housle budou zpívat o tom, čím srdce trpí a proč je mu tak k smrti smutno, že bych si je vyrval bolestí z těla, kdyby ony nemohly konejšiti všechnu moji krutou trýzeň!"

"Ach; milý hochu!" zakoktal Cucla, a stará brada mu několikrát poskočila, aby nezaplakal

hlásitě. A přiblíživ se ke Kamilovi, polbil ho dlouze na čelo. Nepromluvil již, ale shrbil se, jako by

byl nesl na ramenou těžký žok o-bili, a vyšel ze světnice potácivým, těžkým krokem! (Pokračování.)

Sňatek na smrtelném loži.

Napsala: Hedvika Courths-Mahlerová.

Přeložila Julie Vlasáková.

Tak přišla čtvrtá zima od nemo-ci Diany a také letos měla Diana strávit leden a únor se Sandersovými v Berlíně.

Z Dory Sandersové se také stala mezi tím velmi rozkošná a mnoho obdivovaná mladá dáma, ale žádného ze svých četných ctitelů dosud svou rukou neoblažila. Také Zuzana Wallnerova, její sestřeni-ce — ta třetí ve spolku přítelkyň — nebyla dosud ani provdána, ani zasnoubena.

Toto rozkošné trio se hotovilo k novým radovánkám. Zuzanina matka byla sestrou paní Sandersové. Její muž byl bohatým kupcem, který měl v Grunewaldu krásnou vilu.

Diana a rodina Sandersova byli po celý pobyt v Berlíně s Wallnerovými nerozlučitelní. Bydleli sice vždy v hotelu, aby byli svobodní a neodvislí, jinak se ale velmi často v pohodlné vile grunewaldské zdržovali, když právě společně nějakou zábavu nenavštívili.

Jelikož Wallnerovi pak v létě na několik neděl do Buchnova přicházeli, zůstalo spojení takřka nepřetržité. Wallnerovi bývali často hosty na Dorneku.

Zuzana Wallnerova byla jako její sestřeni-ce Dora blondýnka a modrooká, její oči byly snad trochu světlejší, její vlas o něco zlatější. Byla také trochu štihlejší a neměla tak svěží barvu: jinak si byly velmi podobny.

Také Zuzana měla ctitelů na výběr a to proto, že byla jedinou dcerou bohatých rodičů. Ale byla tak moudrá, jako Dora, ani jí ne-

napadlo svoji svobodu lehkomy-slně obětovat; čekaly obě trpělivě, až se objeví ten pravý.

Zvláštní skromností, co se týká výběru ženicha, se nevyznamenávala, a zvláště, co se jeho osobnosti týkalo.

"Viš, Diano," pravila Dora jednou, tohoto předmětu se dotýkajíc, "kdo jest 'on' a čím jest 'on' — to je mi lhostejné. Ale musí to být celý muž, který mi imponuje, a ku kterému musím vzbližet. A hned musím cítit: to je ten pravý, toho, nebo žádného."

A Zuzana, která seděla vedle, přisvědčovala rozhodně a řekla:

"To je můj náhled. Fešný být, a hbitý a štihlý, nebo ho nechci."

Diana se smála.

"Ach, ty se nemusíš tak smát, Diano," pokračovala Zuzana, "ty máš strasti volební už odbyté, neboť jsi se skoro ještě co nemluvně provdala. Ale my ubohé dvě osiřelé panenky, musíme dále hledat."

Myslím, že brzo zemru zvědavostí, jak můj nastávající vypadá. Ostatně musím říci, že je to od tvého muže neslýchané, tam dole se potulovat. Hotentotům dráhy stavět a mít zde tak mladou, krásnou ženu, po které se všichni muži fantí."

"Při čemž mně ty a Dora vydatně podporujete," doložila Diana žertovně.

Zuzana potřásala rozhodně hlavou.

"Ne, ne, touto žertovnou otázkou mně nepřivedeš z konceptu. Máš sice překvapující zručnost se těmito otázkám vyhýbat. Ale dnes mi neujdeš, ptám se tě docela váž-

ně: Netoužíte docela nic po sobě, ty a tvůj muž? Neutrání tě touha po něm?"

Diana se začervenala a snažila se Zuzanu se smíchem na jiné pole svěsti.

"Ne, já se neutráním, jak vidíš."

Zuzana potřásala hlavou dále.

"Tomu nerozumím. Vy jste zcela zvláštní manželé. To by tak mělo mému muži napadnouti, nechati mne několik let o samotě. Tomu bych to řekla! Jsi s tím opravdu srozuměná?"

Dora přišla Dianě na pomoc.

"Prosím tě, Zuzano, netrap Dianu takovými otázkami. Já jsem ti přece vypravovala, že Dianin muž, dříve než se s ní oženil, podepsal smlouvu, která jej zavazuje setrva-ti po čtyři roky v kolonii. Na tom nemohl ani on, ani Diana ničeho měniti. Nyní dej pokoj a mluvmě o něčem jiném."

Diana jí tajně tiskla ruku. Do-řině podpoře měla co děkovat, že tento pro ni trapný rozhovor byl dříve ukončen, nebo jiným vystří-dán.

Mimo Doru a jejich rodičů ne-byl nikdo do bližších okolností to-hoto sňatku zasvěcen. — Tento rozhovor třech přítelkyň se udál v posledním létě na Buchnově.

"Děti, první v našem programu zábav je znamenitá svatba," řekla Zuzana Wallnerová, když Dianu s Dorou na nádraží vítala.

"Můj Bože, nech nás nejprve pořádně vystoupit, nežli nás se svými zábavami přepadneš," odpověděla Dora se smíchem.

Nyní začalo teprve vzájemné pozdravování. Matka Zuzanina, mladší obraz paní Sandersové, kte-rá s dcerou hosty na nádraží očeka-vala, provázela sestru a švakra a za nimi následovaly tři mladé dívky.

"Nyní spust' Zuzano. Diana se také už nemůže dočkat. Která ne-šťastná oběť bude vlečena k oltá-ři?" —

Zuzana se do svých přítelkyň zavěsila.

"Hilda Wollmanová. V minu-lém létě jste dostaly oznámení její-ho zasnoubení. Já jsem s ní už všechno další umluvila. Těší se, že

také u toho budete. Ty, Doro a já, budeme družičky, Diana, jakožto provdaná paní, bude dělat dekoraci, neboť je krásná a šlechtického stavu."

Všechny tři se smály.

Hilda Wollmanová byla dcerou obchodního přítele pana Wallnera a se Zuzanou spřátelená. Také s Dianou a Dorou se znala.

Dostali se s proudem až k východu a usadili se všichni, staří i mladí, v elegantním velkém automobilu, který patřil panu Wallnerovi.

Mladé dámy se sesedly a bavily se dále o svatbě, starší se usadili pohodlně.

"Děti, tato svatba bude zvlášť a vysoce zajímavá," tvrdila Zuzana, tváříc se velmi důležitě.

"Jak to, Zuzano?"

"Budete hned slyšet. Tedy: Hilda Wollmanová je zasnoubena s jedním inženýrem."

"To už víme."

"Nepřerušuj mne stále. Doktor Hazler, jak se ženich nazývá, není žádným obyčejným inženýrem, nýbrž prvním inženýrem velké vzducholodi, která byla v dílnách Seifert a Schubert vyrobena. Toto obrovské létadlo nalézá se za městem na pláni ve velkém pohyblivém hangaru. Tam pracuje mimo dr. Hazlera ještě více inženýrů na zdokonalení těchto vzducholodí. Je prý tak velká jako Zeppelin. A nyní považte všichni tito zaimavi mužové, také hejtman Kroner, vůdce těchto vzducholodí, jsou na svatbu pozváni. Tedy celé množství smělých, odhodlaných mužů, kteří skoro denně s tou vzducholodí krkolomné cesty podnikají. Nezatřásla vámi tato zpráva?"

Dořiny oči jen zářily.

"Hm, velkolepé! Pověz, Zuzano, nemohly bychom dva z těch smělých mužů dostat za mládence?"

Zuzana přikývla.

"To se rozumí, už je vyjednáno. Dva bratři budou mít tu čest a to potěšení. Oba jsou inženýry u Seifert a Schuberta a pracují s doktorem Hazlerem v té samé budově."

"Znamenité. A jak se jmenují?"

"Heinzius. Starší, doktor Alex-

andr Heinzius je určen pro tebe a mladší, doktor Adolf Heinzius pro mne. A aby Diana nebyla zkrácena, povede ji hejtman Kroner ke stolu. Nuže — co tomu říkáte?"

"My jsme oněměly blahem."

"Zůstaňte tak ještě několik minut, až vám ještě jednu zajímavost povím. Představte si. Hilda má v úmyslu s doktorem Hazlerem v den své svatby podniknout cestu vzduchem. Arci pouhou dvouhodinovou promenádou. Hned po civilním sňatku pojedeme všichni v autech ven k hangaru. Církevní oddávky a vlastní slavnost bude se odbývat až druhého dne."

"Můj milý Bože — to je nápad!" zvolala Dora zděšeně.

"To si myslím."

"Hilda Wollmanová má mnoho odvahy," podotkla Diana. "To bych si byla o ní nemyslíla."

"Já také ne, jinak není velmi srdnatá. Já myslím, že když je člověk zamilován, není vůbec přičetným. Její snoubenec si velmi přál, aby tento výlet podnikla, neboť jak pravil, chce jí hrůzu před svým povoláním odvyknouti. A vy víte, že v bibli stojí: Kam ty jdeš, tam půjdu s tebou. Hilda se asi domnívá, že takový výlet vzduchem také k tomu patří. Já si arcí nemohu představit, že by milostná Ruth tento výrok byla učinila, kdyby tehdy už umění vzduchoplavecké v provozu bylo."

Všeobecný smích provázal tato slova. Pak řekla energicky:

"Ne, něco podobného by můj nastávající ode mne požadovali nesměl, to bych se pěkně poděkovala."

"Člověk se nemá ničeho odříkat," prohodila Diana s úsměvem.

Dora pokrčila rameny.

"To bych mohla hned dnes odříci."

Diana a Dora měly v nejbližších dnech mnoho starostí, aby svoje toalety pro nastávající saisonu do pořádku uvedly. Nejprve potřebovaly šat k slavnosti v předvečer svatby, pak úplnou toaletu ke svatbě samé.

Paní Sandersová provázela mladé dámy při nákupu. Časem zúčastnila se i Zuzana, která jako čiperná Berliňanka byla se všemi

novými modami obeznámena.

A mezi pochůzkami, nákupy a návštěvami krejčířek za účelem zkoušení nových obleků a vybíráním ozdob se mnoho, nesmírně mnoho vypravovalo. Žádná svatba nevyvolala tolik vypravování a romantických vzpomínek, jako svatba Hildy Wollmanovy s doktorem Hazlerem. Nejen dívky, ale i jejich matky nepřestávaly vzpomínat, za jakých okolností se tito mladí lidé seznámili, zamilovali — rozešli a po třech letech zase sešli. A zdálo-li se některé mamince, že dceruška je nějak prostořeká, nepovolná, odmlouvavá, zvedla varovně prst a řekla hrobovým hlasem:

"Dej pozor, ať se ti nestane tak, jako Hildě Wollmanové!"

A dceruška okamžitě umlkla, někdy, měla-li známost, i zbledla a ustrašeně na dveře se ohlédla a pak vzpomenuvši, že zde ve městě jsou byty uzavřeny, že kdo přijde musí zvonit, čekat na otevření a poslat po služebné navštívenku, než se může v pokoji objevit, si oddechla a potom dost dlouho byla způsobilá a k mamince zdvořilá.

Co toho bylo příčinou? Událost pro dcery a milenky velmi poučná a Zuzana s Dorou všechno Dianě vypravovaly asi takto:

"Před třemi roky byla rodina Wollmanova na letním bytě v kterémisi venkovském městečku. Velmi se jim tam líbilo, zůstali tam až do podzimu. Nic jim nevadilo, že podzimní vítr se drsně honil ulicemi a uličkami starého města, horlivě se namáhaje poslední zbytky letního tepla vypuditi a všechnu vůni pozdních květů z parků a zahrad odváti a všechnu radost z očí a srdcí zaplašiti. Podařilo se mu to až příliš dobře. Listí se stromů strhané kroužilo ve vzduchu a ukládalo se na kostřbaté dláždění, všechna okna a dveře se uzavřely, a těch trochu lidí, kteří musili ven, halili se do převlečníků a šátků, vyhrnovali límce, hubovali a bručeli na mizerné počasí. Jen jeden pán, který kráčel křivolakou uličkou, necítil jak se zdálo nepříjemnost počasí, šel lehkým, pružným krokem, vysoký, štíhlý, jaro

v obličej, jaro v srdci. Co mu záleželo na větru? Jemu bylo veselo, tak blaženě, že by nejraději zpíval.

Doktor Viktor Hazler byl zde také cizincem, zdržoval se zde jen několik rydnů. Byl inženýrem v Berlíně ve veliké továrně na létadla. Měl krásně zařízenou domácnost, kterou mu vedla matka. Jako každého roku, trávil svoji dovolenou, cestoval, navštěvoval v různých městech továrny a přijel také sem, kde byla velká továrna na automobily. Zamýšlel zůstat zde asi dva, tři dny, ale z dnů staly se týdny. Co to bylo, co tohoto mladého, zámožného, rozhyčkaného, zcestovalého mladého muže zdrželo v tomto bezvýznamném městě? Ach, byla to malá, půvabná, štihlá dívčina, která mu učarovala a jeho další plány cestovní zmařila. On totiž hned prvního dne svého pobytu zde, poznal na národní slavnosti, které se také účastnil, paní Wollmanovou s dcerou. Hilda hned uchvátila inženýrovo srdce a po několika rozmluvách s ní, na smrt se do ní zamiloval. Ovšem, že se cele jen těmto dámám věnoval, a jim se také líbil a paní Wollmanová ho pozvala, aby je také v jejich najatém bytě navštívil. A doktor Hazler je navštěvoval, nemohl se ani od hezké Hildy odtrhnouti, všude se trefili, podnikali společné vycházky, jeho láska rostla a měl jen jedno přání, nazývat Hildu svoji chotí. A včera na procházce použil několik minut, kdy mohli spolu beze svědků promluvit, aby jí svá přání a naděje neznal. Ovšem, dříve než se mohli dohodnouti, byli někým z rozhovoru vyrušeni, ale její zářivý pohled, její jemné stisknutí ruky při loučení, mu prozradily, že mu porozuměla a že jeho city opětuje.

A nyní nacházel se na cestě k ní, aby pronesl rozhodné slovo a nepochyboval o splnění svého přání. Nebyl tedy div, že si nevšímal větru a nepohody a spěchal k místu své touhy s rozradostněným srdcem.

Konečně došel k cíli a hluboce oddychnuv, zastavil se před malým, hezkým domkem. Právě chtěl zazvonit, když se domovní dveře

otevřely a na prahu objevila se služebná dívka s košíkem na ruce, aby něco přinesla pro domácnost paní Wollmanové, která vzala sem svoji služebnou a vařily si samy. Děvče dr. Hazlera pozdravilo a ustoupilo stranou.

"Jsou dámy doma?" tázal se inženýr.

"Ano, jsou, pane doktore, raďte jen dále," odpověděla dívka zdvořile.

Vešel do domu a lehkým krokem prošel chodbou k pokoji, kde ho vždy dámy přijímaly. V radostném očekávání, že záhy spatří svoji nejmilejší a na vždy ji pro sebe získá, vešel po tichém zaklepání do pokoje, ale ke svému překvapení viděl, že pokoj je prázdný. Již se chtěl vzdát, aby vyhledal nějakou jinou služebnou, která by mu řekla, kde by dámy našel, když vedle v pokoji, jehož dveře byly pootevřené, zaslechl hlas, jenž ho připoutal k místu, kde stál. Byl to hlas jeho Hildy, ale zněl podrážděně, jak by byl v této něžné, roztomilé bytosti nikdy nehledal.

"Inu ovšem," pravila, "vždyť jsem věděla, že tě najdu spící. Vždyť přece víš, že večer čekáme hosty, že je ještě hromada věcí k připravení. Místo abys mi pomohla, ležíš a spíš!"

"Ale, dítě," ozval se ostýchavě hlas matčin. "Vždyť jsem již dopoledne všechno zařídila a potřebné věci vydala. Víš, že mi od večera není dobře, tak..."

"Ano, ano, o výmluvu nejsi nikdy v rozpacích," zněla pohněvaná odpověď. "Víš přece, že pan doktor Hazler ohlásil na odpoledne svoji návštěvu, musím se přece převléknouti a nemohu býti všude. Mohla bys také někdy bráti ohled na mne a překonat svoji nevolnost, ale to —, nu ovšem, teď začneš plakat a v duchu mne nazýváš zlou a nesrdečnou — prosím, nezapírej, já znám i tvé myšlenky, tak vím, že mám k očekávání kázání o povinnosti dětí a o čtvrtém přikázání, ale toho jsem se naposlouchala do sytosti, proto raději jdu a počkám, až budeš v lepší náladě."

Slečna za posledních slov bliži-

la se ke dveřím, prudce je otevřela a objevila se na prahu se zardělým obličejem, v lehkém domácím obleku, širokou zástěrou opásaná, rozkošnější, než kdy jindy. A přece, jak to přišlo, že Viktor Hazler ji dnes neviděl proníc rozkošnou, ani dost málo půvabnou? Zůstal stát na svém místě jako omráčen a nechtěl vlastním uším věřit. To měla být jeho Hilda, jeho milovaná Hilda, která takto mluvila — takovým tonem ke své matce? A čím déle mluvila, tím rychleji mizel radostný výraz z jeho obličeje, šťastná zář z jeho očí. Zbledl a potlačuje bolestný povzdech, obrátil se k odchodu, když se mezi dveřmi objevila Hilda. Žhavý ruměnek polil ji tvář, když ho spatřila. "Slyšel-li něco?" — prolétlo jí hlavou, ale rychle se vzpamatovavši, spěchala k němu.

"Viktore! — Pane doktore!" opravila se, znovu se zardívajíc.

On také potlačil bolestný pocit nad zklamáním a s dokonalou zdvořilostí se ukloniv, řekl klidně:

"Já to jsem, slečno, a musím prosit za prominutí, že jsem se sem vedral, ale byl jsem poslán, že raďte býti v tomto pokoji."

Přijal její podávanou ruku, podržel ji okamžik ve své a zase ji pustil velmi chladně.

"Přišel jsem," pokračoval také chladně a klidně, abych se milostivě paní a vám poroučel, slečno, protože ranním vlakem zítra odcestuji. Důležitá zpráva volá mne domů."

Hleděla na něho bledá a rozrušená, jako by nechápala smysl jeho slov, pak náhle proletěl blesk porozumění její hlavou.

"Ó, vy jste poslouchal!" zvolala. —

"Neposlouchal, slečno, ale náhodou a bez mého chtění slyšel, co jste hovořila."

Vzpřimila pohněvaně hlavu a chtěla něco říci, ale on mávnuv rukou, pokračoval:

"Chci mluvit otevřeně, slečno Hildo. Přišel jsem s předsevzetím, požádati vás dnes o ruku a Bůh ví, očekával jsem všechno štěstí světa od spojení s vámi, ale co jsem všechno štěstí světa od spojení s vámi, ale co jsem zde právě

slyšel, vypudilo každé takové přání a všechnu naději z mého srdce. Já bych po vašem boku žádné štěstí nenalezl, slečno Wollmanová. Já mám doma také maminku, kterou horoucně miluji a ctím: když jste vy tak — tak přísná ku své paní matce, jak byste se chovala k matce mojí? A jedno jediné takové slovo k mé mamince učinilo by mne navždy nešťastným."

"Ó, pane doktore," pravila Hilda tiše, spínajíc prosebně ruce, "vy nevíte — byla jsem tak podrážděná a —"

"Prosím," přerušil ji Hazler, "ani slova více, nepotřebujete se omlouvat, já nemám práva volati vás pro vaše jednání k zodpovědnosti. Časně ráno odjíždím a protože se musím s několika známými rozloučiti, mám čas odejít."

"Viktore!" zvolala a zalomila zoufale rukama, "vy mne můžete tak tvrdě trestati? Vy můžete být tak nemilosrdným? Ach — já vás miluji, šíleně miluji, Viktore! — Rozumíte mi?" pokračovala všechna bez sebe, "nechod'te takto ode mne!" prosila slzami prosyceným hlasem. "Mějte slitování, Viktore, přesvědčíte se, že nikdy, nikdy více si nebudete musit na mne naříkat."

Vztáhla k němu prosebně ruce, ale on jich neuchopil, nýbrž ustoupiv krok zpět, řekl drsně:

"Vy mi mé odhodlání stěžujete, slečno Hildo, ale odvrátit od něho mne nemůžete. Nemám více důvěry ve vaše srdce. Má matka bydlí v mém domě a také po mém oženění v něm zůstane, já bych ale ani jednou nemohl z domova odejít bez obavy před výstupem, je-li hož jsem byl dnes svědkem."

"Ó, pane Házlere! Viktore!" šeptala, pozdvihnuvši k němu slzami zalitý obličej, "nikdy, nikdy se tak nestane, slibuji vám to svatě, můžete mi důvěřovat. Vy byste mi věřil," vybuchla, když hleděla do jeho nezměnného, zamračeného obličeje: "vy byste mi věřil, kdybyste mne skutečně miloval."

"Kdybych vás miloval?" vykřikl a najednou stál těsně u ní, chopil ji za ruce a tiskl je tak pevně, že div nahlas nevykřikla.

Sklonil se k ní a šeptal:

"Netušíte, jak velice jsem vás miloval, ano, jak velice vás ještě nyní miluji a jak hrozně trpím? Vim, že vás nikdy nezapomenu, nikdy nevejde již láska do mého srdce vim, že nebudu bez vás nikdy šťasten a —"

"Nu tedy," vydechla, při čemž ji slabý úsměv přelétl obličejem, "netrapte tedy sebe a mne."

Hleděl jako bez smyslu a pustiv její ruce, přešel s povzdechem čelo a odvrátiv se od ní, řekl s vynuceným klidem:

"A přece to nemůže být! Bud'te s Bohem slečno!"

A než se mohla ozvati, než se ze svého překvapení vzpamatovala, byla v pokoji již sama.

"Ztracen! Opustil mne!" zasténala bolestně a polo bez sebe shroutila se na zem.

A tu cítila se objata a přitisknuta něžně na matčino bušící srdce a matčin hlas, která pootevřenými dveřmi všechno slyšela, šeptal u jejího ucha:

"Mé ubohé dítě! — Má ubohá Hilda!"

A dívka, hledíc do jejího bledého obličeje, vzlykla:

"Ó, maminko, nyní jsi pomstěna! Bůh mne hrozně potrestal za moji nesrdečnost k tobě, — a tak hrozně těžce, maminko!"

Plakala k neutíšení a pevněji a pevněji objímala ji matka a jejich slze splynuly dohromady. —

Za tři roky na to, seděla paní Wollmanová jednoho krásného letního dne v parku velkého lázeňského města v pohodlném křesle na kolečkách a zabývala se lehkou ruční prací. Právě ji na krátkou dobu opustila dcera Hilda.

Paní Wollmanová celá ta tři léta byla nemocná dnou a nemohla chodit. Hilda ji vozila v křesle, — starala se o ni, ji co nejpečlivěji ošetřovala a toto léto trávily zde, kde se matka léčila koupelemi v zázračně působící slatině.

Hilda, postavivši křeslo do stínu, rozloučila se polibkem s matkou a odkvapila do nedalekého bytu, aby napsala dopis otci domů. Matka hleděla za dcerou, stále krásnou a elegantní něžným pohledem, jak pružně a lehce kráčela a mnohý obdivující pohled z řad procházejícího se obecnstva sledoval postavu krásně, vážně dívky.

O obdivovatele Hilda nouzi neměla, a ani o upřímné ctitele, ale bohužel — myslila matka s povzdechem — žádnému z nich se nepodařilo získati srdce a ruku obletované Hildy. Však přece! — Jednomu! A ve vzpomínkách paní Wollmanové vynořil se obraz Viktora Hazlera v celé jeho svěží mužnosti. Hilda mu zachovávala věrnost, matka to věděla, proto i její srdce bylo obrněno proti každé nové lásce. Od té doby o něm neslyšely. Zda-li pak přivedl své matce jinou snachu? A dál a dál letěly vzpomínky hlavou nemocné paní, mezi čímž její ruce mechanicky pracovaly.

Náhle padl stín na cestu před ní a pevné kroky zaskřípaly na písku. Paní Wollmanová mimovolně pozvedla oči a nevěděla, je-li to sen nebo skutečnost: před ní stál ten, s nímž se právě v myšlenkách zabývala — doktor Viktor Hazler. Také on se překvapeně zastavil, uleknutě, zaraženě zadíval se na dámu, jako by svým očím nevěřil, ale konečně, vši silou se vzchopiv, řekl:

"Prosím za prominutí, milostivá paní, mám skutečně potěšení viděti paní Wollmanovou, — nebo se mýlím?"

Paní se smutně usmála.

"Ovšem, jsem to já, pane doktore", odpovídala, "nebo spíše můj stín, ubohý, bídný, ochromený tvor."

Políbil ji ruku.

"Jak vás lituji, vzácná paní", — pravil pln účastnosti. "Co pak vám je?"

"Ale dna mne trápí. Už třetí rok jezdím po lázních a nevyлечím-li se zde, zratím poslední naději."

"To mne velmi rmoutí, že vás stihla nemoc. Dovolte, abych vám byl na chvíli společníkem?"

"Bude mne těšit, pane doktore."

Dr. Hazler posadil se na lávku vedle jejího křesla a rozhovořili se o počasí, o zdejší společnosti, bytech a místních poměrech a při

tom paní Wollmanová na něho se zájmem hleděla. Jak statně vypadal, jak zmužněl! Tři léta neuplynula bez stopy pro něho, jak zvažněl! Pak se hovor zastavil, oba byli příliš zaměstnáni starými vzpomínkami a dr. Hazlerovi tanula na mysli otázka, kterou se o- stýchal vysloviti. Vrtěl sebou neklidně na sedadle sem a tam a konečně se tiše, váhavě a v rozpácích zeptal:

"Nejste zde přece snad sama, milostivá paní?"

Ona se usmála.

"Nikoliv nejsem. Má dcera, má věrná, obětavá ošetřovatelka Hilda je se mnou."

Vážný, mužný obličej doktorův se hluboce zarděl, paní Wollmanová ale pokračovala:

"Já vím, pane doktore, že jste tenkrát měl bohužel příčinu pochybovati o láskyplném srdci mé dcery a snad ani nyní nebudete věřit v její obětavou péči a starost", on učinil odmítavý pohyb rukou, "ne, nechte mne domluvit, já již tenkrát jsem litovala, že mi nebylo možno podati vám vysvětlení. Hilda nebyla žádné nelaskavé, nesrdečné děvče, ale ovšem velmi rozmazlené, rozhyčkané, — které se nikdy neučilo potlačiti svoji špatnou náladu a podráždění. A vinu na tom měli jsme my rodiče, můj muž a já. Vidíte, pane doktore, Hilda byla poslední z našich dětí, které jsme v mladém věku ztratili. I ona byla velmi slabounká a choulostivého zdraví tak — že jsme se o ni neustále obávali, aby nám také nezemřela. Následkem toho byl — jak nyní uznávám — krajně pošetilé rozhyčkáni tohoto dítěte. Nebyl div, že jsme v ní vychovali malého domácího tyрана, protože každé přání jsme jí splnili a nikdo ji nesměl rozčilit sebe menším odporem. A tak jsme ji naučili poddávati se bez ohledu na okolí všem rozmarům. — Ona vždy, jakmile ji špatná nálada převala, nahlédla své nepěkné chování a snažila se zvýšenou přívětivostí a roztomilostí chybu napravit, ale v okamžiku podráždění na dobrou předsevzetí zapomínala. — Trpěla jsem tím velice, ale byla jsem při-

liš slabá projevití přísnost a muž byl v tomto ohledu ještě slabší. — Teprve když viděla, jak vy, pane doktore, jste přísně odsoudil její chování ke mně — ona si vás nesmírně vážila — a jak snad víte, vás velmi milovala, když ta zdánlivě nelaskavá slova ztrátou svého štěstí zaplatila, nastal úplný obrat. Tu mi v slzách řekla: "Já chci činiti pokání, maminko, — já chci svoji vinu odpykat a již nikdy si nebudeš musit na mne stěžovat." — A ona skutečně slovo držela, od té doby je nejněžnější, nejpozornější dcerou, hlavně od té doby, co mne potkalo neštěstí, že mi nohy vypověděly službu, překonává sama sebe v láskyplné péči a pozornosti. Ano, ona k vůli mně odmítla již skvělé nabídky, ač jsem ji domlouvala, aby se zaopatřila dříve, než zemře. Odpovídala: "Ty, mamičko, nesmíš se s nikým o moji lásku a péči dělit." — Tak vidíte, pane doktore, chyba vězela u nás rodičů a Hilda pyká za moje provinění."

Dr. Hazler naslouchal mlčky, opíraje hlavu o obě ruce, jen několikrát mezi vypravováním hlavou pokynul a pak tiše řekl:

"Ó, paní Wollmanová, já jsem si totéž dodatečně často a často sám řekl a moje matka minila také, že nikoliv nelaskavost, nýbrž rozmazlení se strany rodičů bylo příčinou výstupu, jehož nedobrovolným jsem se stal. Také mé životní štěstí je na věky roztrženo; neboť jsem dívku svého srdce nemohl zapomenouti a stokrát jsem byl odhodlán jeti k vám zpět, ale mě hrdost toho nepřipustila. Ach, milá vzácná paní", dr. Hazler chopil paní Wollmanovou za obě ruce, "kdybych ještě mohl doufat, že by Hilda mohla na moji tehdejší tvrdost zapomenouti, jak šťastným by mne to učinilo. Co myslíte?" tázal se naléhavě.

Dříve, než mohla nemocná paní odpověděti, ozval se za ní jasný její hlas.

"Tady jsem, maminko. Nebyla ti dlouhá chvíle? Ach, ty máš společnost? To mne těší!"

A Hilda, jejíhož přiblížení oba nepozorovali, stála před nimi. Dr.

Hazler při prvním jejím slově vstal a stál bledý před ní, s namáháním své rozčilení ovládaje. Hilda ho poznala a také jako stěna zbledla a stěží potlačila výkřik na rty se jí deroucí. Však i ona se ovládla a zdánlivě klidně, ale chvějícím se hlasem pravila:

"Ó, pane doktore, to jste skutečně vy? Jaké překvapení!"

"Ano, slečno, já to jsem a děkuji náhodě, že mi dopřála vás najíti."

Podal jí ruku a ona do ní na okamžik vložila svoji třesoucí se. On ji pevně sevřel v ruce své a řekl pohnutým hlasem:

"Slečno Hildo, můžete mi odpustiti, že jsem vám tenkrát svoji tvrdostí připravil zármutek? Můžete na to zapomenouti?"

Ona na něho hleděla vlhkým zrakem a tiše odpověděla:

"Nemám vám co odpouštět. Musím jen sama sobě přičistiti, že jste se ode mne odvrátil. Později jsem to nahlédla, ačkoliv mi v prvním okamžiku připadalo vaše jednání velmi kruté."

"Ó kdybyste věděla, jak jsem této své krutosti litoval!" řekl vášnivě, stále ještě její ruku ve své třímaje, "jak jsem si vyčítal, jak trpěl! Ó kdyby se mi podařilo, ve vašem srdci vzbuditi zase staré city, tyto tři poslední roky z vaší paměti vyškrtnouti, kdybych tak mohl a směl zase před vámi státi jako tenkrát a vás se ptáti: Hildo, milenko, vroucně, jedinež milovaná, chcete se státi mojí ženou?"

Pln úzkosti hleděl jí do obličeje. Stála zardělá, se sklopenýma očima. Náhle vyprostila svoji ruku z jeho, objala matku a zašeptala sotva slyšitelně.

"Nemohu maminku opustiti, pane doktore."

"Ty ji také opustiti nemušíš, Hildo, miláčku. Zůstaneme všichni pohromadě. Maminky budou dobrými přítelkyněmi, tatínek bude milým otcem i mně a já jemu dobrým synem a všichni se budeme vespolek milovat a maminku bavit a ošetřovat."

Objal ji kolem ramen, přivinul k sobě, zvedl pravici její sklopenou hlavu a tázal se měkce:

"Hildinko, ty mne přece aspoň trochu máš ráda?"

Hilda hluboce uzardělá lehce přikývla hlavou.

"A chceš se státi mojí ženou?" zajásal.

Tu Hilda ovinula ruce kolem jeho prsa, vydechla plačíc:

"Ano, Viktoro, to chci!"

On ji k sobě přitiskl a líbal ji na rty, čelo, lice a slíbal slze s jejich oči.

"Jak blaženým mne činíš, má milenko! Jak se bude moje maminka radovat! Očekávám ji zítra."

Pohlédla k němu.

"A důvěřuješ nyní mému srdci, Viktoro?"

"Bez podmínky! Čím jsi se v dětinské nepromyšlenosti provinila, to jsi v těchto letech dostatečně odpykala, není-liž pravda maminko?"

Sklonil se nad paní Wollmanovou a políbil ji ruku. Ona radostně přisvědčila a dceru a syna k sobě přivinuvši, řekla pohnutím se chvějícím hlasem:

"Bůh vám žehnej, děti! Tato jedna přešťastná hodina, Hildo, vyvážila všechno utrpení mého života!"

İhned psali matce doktora Hazlera.

Paní Hazlerová přijela, se synem se radovala, zůstala dosti dlouho po odjezdu syna vlázních, ve společnosti Hildy a její matky, které, protože lázně na nemoc paní Wollmanové dobře účinkovaly, zůstaly až do jejich podzimního uzavření. Paní Wollmanová se sice úplně neuzdravila, ale mohla se aspoň o holi pohybovat a příštího jara hned se zase do lázní odebrala. A nyní se chystá svatba její dcery s Dr. Hazlerem, velký kruh známých na tyto události vzpomínal a tři mladé přítelkyně mnoho o tom vypravovaly a uvažovaly. —

Diana se sice nesmírně divila, jak se mohla Hilda k matce tak chovat, ona matku neměla, ale věděla, že takto by nikdy jednati nemohla a jen Hildino pokání jí s ní usmířilo.

Zuzana a Dora si v duchu slibovaly, že nikdy, nikdy maminkám

neodmluví, aby je také podobný trest nestihl. Neměly sice dosud nikoho v srdci, ale věděly, že jejich doba přijde a tu chtěly se svým vyvoleným jeviti ve světle nejkrásnějším.

O, bylo při této příležitosti mnoho nadšených slibů učiněno a mnoho krásných předsevzetí uzavřeno a nikdy nebyly maminky dceruškami tak obětovány, nikdy nedostaly od nich tolik sladkých, něžných důkazů lásky, jako v této době. Ani tatínkové nepřišli zkrátka, a ti se hned dceruškám odměňovali nebývalou ochotou, všechno zaplatit a všechno povolit, čeho si jen roztomilé dcerušky přály.

Přípravy k svatbě pokračovaly, obleky byly hotovy a veselá Zuzana napomínala své přítelkyně:

"Dobře si všeho všimějte, a pamatujte, abyste při své svatbě všechno krásně malebně provedly. Odpusť' Diano —" obrátila se k smějící se mladé paní, "ty už to máš za sebou, tobě moje rada je už zbytečná, ale o tvé svatbě mohou se také celé kroniky vypravovat, a sice mnohem dojemnější a pohnutlivější. Ty jsi hrdinka a až se tvůj muž vrátí, budete teprve slaviti svatební veselí."

Slavnost v předvečer svatby i svatební hostina byly uspořádány v prvotřídním hotelu. Když Wallnerovi a Sandersovi se večer k slavnosti dostavili, byli účastníci již většinou pohromadě. Dora a Zuzana byly plny očekávání. Oba bratři Heinziové udělali návštěvy u Wallnerů a Sandersových a zanechali velmi dobrý dojem. Diana pohlížela na slavnost mnohem chladněji. Těšila se sice také, ale tak plně zaujata, jako druhé, nebyla nikdy. Čím více lesku a života okolo sebe viděla, tím více vzpomínala na Lotara a jeho holý, chudobný stav v zámoří.

Když tyto tři mladé dámy do sálu vkročily, následovány Dořinými a Zuzaninými rodiči, ztichla zábava a každý je s větším neb menším zájmem pozoroval.

Když byli od hostitelů pozdraveni, přiblížili se dva mladí pánové, pozdravili panstvo velmi způ-

sobně a se zřejmým potěšením. Byli to oba bratři Heinziové, kteří pospíchali postaviti se svým družičkám k službám.

Dr. Alexandr Heinzius převyšoval svého statného, štíhlého bratra Adolfa o několik centimetrů. Adolf byl rozhodně sličnější, ale jeho obličej scházely ještě ty charakteristické tahy, které tvář staršího bratra významnějším činily. Bratři si byli ale velmi podobní. Adolf měl světlejší barvu a zdál se býti mírnější povahy, než Alexandr, jenž byl živější. Oba měli světlé, rozdělené vlasy a malé, po americkému sestřižené knírky, stejné barvy. Oči měli modrošedé a pohlíželi vesele do světa. U staršího bratra snad prozrazovaly čilejšího ducha, — než-li u mladšího. Dora a Zuzana se bavily se zřejmým potěšením s oběma bratry a hovořily brzy o vzducholodi, jejíž stavby se oba bratři účastnili.

Jelikož se mladé dámy o vzducholod' velmi zajímaly, pozvali je oba bratři, aby se příštího dne výletu k hangaru účastnily a na vzlet lodí i se svými rodiči se podívaly.

Sestřenice byly k tomu ihned s největším zájmem odhodlány a svolení rodičů ihned vyprošeno. Diana, která se mezi tím s hejtmanem Kronerem bavila, byla arci také vyzvána se účastniti, a v té chvíli objevivšímu se Dr. Hazlerovi a jeho nevěstě bylo ovšem ihned sděleno, že se s nimi celá společnost u hangaru sejde.

Rozproudila se velmi živá zábava, v které vzducholod' arci nejhlavnější úlohu hrála.

Při tabuli sousedil Alexandr Heinzius s Dorou, kdežto jeho bratr Adolf se Zuzanou neproti seděli. Tyto dva mladé párky hovořily mezi sebou velmi živě a nacházely na sobě vzájemně veliké zalíbení. Diana se taktéž velmi dobře se statným, způsobným hejtmanem Kronerem bavila, který pln obdivu na svou krásnou, graciezní sousedku pohlížel a jejím rozkošným, duchaplným hovorem silně byl poután. Dianiným vedlejším sousedem byl Alexandr Hein-

zius, který ji také občas oslovil, nebyla-li z jiné strany zaměstnána. Hned z počátku pravil s velkým zájmem:

"Proším, milostivá paní, o vysvětlení. — Jméno Steinach mi není známo. Studoval jsem s Lotarem ze Steinachu. My jsme byli velmi spřáteleni a měli jsme mnohé společné zájmy. Pak mi sešel s očí. Smím se ptáti, není-li tento Lotar ze Steinachu s vámi spřízněn, milostivá paní?"

Diana se poněkud zarděla, jako vždy, když byla řeč o jejím muži. —

"Zajisté, pane doktore, já jsem Lotara ze Steinachu ženou," odvětila klidně a přívětivě.

Alexandr Heinzius pohlédl na ni překvapeně.

"Ach, to! jest velmi zajímavé. Nyní aspoň něco o svém starém příteli zaslechnu. Já jsem svoje studia poněkud dříve, než-li on skončil a vzdor tomu, že jsem v Berlíně zůstal, se s ním později více nesešel. On byl velmi pilným, hleděl si své práce, že jsem jej nikdy k společenským schůzkám přemlouvati nemohl. Na všelijaký způsob jsem se pokoušel jej od knihy odlákat, ale nikdy se mi to nezdařilo. Později jsem vstoupil do svého nynějšího povolání a nezbyvalo mi času. Smím se ptát, je-li váš pan manžel v Berlíně, milostivá paní?"

"Ne, můj muž je již čtyři léta u stavby železnic v jihozápadní Africe zaměstnán a vrátí se teprve po velikonocích domů."

Dr. Heinzius obrátil své rozumné oči s velmi udiveným pohledem k mladé, krásné paní, kterou nepovažoval za starší dvacet let. Před čtyřmi roky musila býti polo dítětem. Samo sebou se rozumí, že svoje myšlenky nevyslovil, ale bylo patrně pozorovat, jak jej to zajímá.

"Budete se asi velmi radovat, až tato rozluka bude ukončena. Podle všeho odebral se Lotar hned po ukončení svých studií do kolonií. Svěřil se mi jednou, že musí bez oddechu a bez přestávky pokračovat, aby mohl co nejdříve na svých vlastních nohou stát. Jeho

otec, který, pokud se pamatuji, těžký úraz utrpěl, byl správcem panství, které patřilo mladému sirotku a Lotar mi vypravoval, že až se tento sirotek vdá a nového pána na panství přivede, budou dny otcova správcování sečteny. Proto chtěl míti brzy takové postavení, aby se o své rodiče mohl starati. Vidíte, milostivá paní, že jsem stál k Lotarovi v důvěrném poměru, jinak by se mi byl při své uzavřenosti se svými poměry tak lehce nesvěřil. A tím více mne překvapuje že mi svůj sňatek neohlásil."

Diana pozorně poslouchala. Pak pohlédla na mladého muže, který ji byl velmi sympatickým. Byl ji následkem svého přátelství s Lotarem bližším, než-li všichni druhí přítomní. A jeho oči s velkým účastenstvím na ni spočívaly.

"Že toho opomenul, mělo svou příčinu v okolnostech. Lotar odcestoval hned po naší svatbě — a já jsem byla nemocná. Proto jsme žádné ohlášení našeho sňatku nerozesílali. Ostatně, pane doktore, když již jste tak velice do osobních poměrů Lotarových zasvěcen, musím se vám svěřiti, že já jsem ten sirotek, jehož statek otec Lotarův spravoval."

Dr. Heinzius byl trochu v rozpacích.

"O, má velectěná, milostivá paní — tu jsem byl arci trochu obšírným. Ale pochopujete, že jsem byl dychtiv se něčeho o svém milém příteli dozvědět, a tu jsem se chtěl jaksi legitimovat. Prosim snažně za prominutí, nebyl-li jsem dosti opatrným."

"Nemám co odpouštět, pane doktore. Také mně jest velmi milé, že mohu s vámi o Lotarovi hovořit. Doufám, že po jeho návratu staré přátelské styky s ním obnovíte. Snad vás i osud jednou na Dornek zavede. Pak nám budete vítán."

Políbil ji ruku. "Vzácná, milostivá paní, vaše laskavost mne zahnbuje. Prosim snažně, abyste v nejbližším dopise vašemu chotí můj nejsrdečnější pozdrav vyříditi ráčila."

"Vyhovím ráda vašemu přání."

"Upřímně děkuji."

Když se Dora opět k němu obrátila, vypravoval jí, že našel v paní ze Steinachu chot' svého přítele ze studií.

"Ach, vy znáte pana ze Steinachu?" ptala se s účastenstvím.

A během večera mluvili oba mladí lidé ještě častěji o Lotarovi a Dianě, a Dora prozradila mu o osudech těchto manželů tolik mnoho-li bez porušení důvěry Dianiny vyzraditi mohla.

Také mu vypravovala, že nyní jejím rodičům patřící Buchnov býval majetkem rodiny ze Steinachu. Ličila s nadšením, jak je v Buchnově a na Dorneku krásně.

Dr. Heinzius byl okouzlen poměnkovými očima Dořiny a shledával tuto mladou dámu velmi rozkošnou a charmantní.

"Musíte nás jednou po vzducholodi navštívit," řekla Dora se smíchem. "K Dorneku i Buchnovu náležejí velké louky a pole, na kterých pohodlně můžete přistáti."

Její oči zářily spokojeností nad sousedstvím tohoto mladého muže. —

"Mám vás vzíti za slovo, má milostivá slečno?" odvětil polo vážně, polo žertovně.

Kývala radostně. "To by bylo velkolepé! Představte si, jak by se naši vesničané divili, kdybyste tak s nebes sestoupili."

Podíval se na ni s významným výrazem.

"Nuže — k vůli vesničanům bych se sotva pro tuto cestu rozehlál... Ale snad — kdyby vy jste mně o to poprosila —" žertoval.

Rozmarně ho škádlila: "Záleží to na vás toto rozhodovati?"

Smál se. "Ne. Ale mohl bych se přimluvit, aby jeden let se tím směrem podnikl. Proto mne pěkně prostě."

Odvrátila zraky s uzarděním.

"To si musím ještě rozmyslet."

"Přichází vám prosení tak obtížným?"

"Nerada bych marně prosila. A jelikož to od vás nezávisí, — ale vím jiný prostředek. Chci vás prosit, abyste jednou bez letadla do Buchnova přišel, když to s letadlem udělati nemůžete."

Jeho zraky se vnořily s vřelým zánícením do jejích. "Tuto prosbu chci s radostí vyplnit, má milostivá slečno, byl jsem také do Dorneku pozván."

V té chvíli byla Dora odvedena tanečníkem. Ženich s nevěstou přelétli v tanci kolem něho. Dr. Hazler se na něho usmál, až se mu bílé zuby v ústech zaleskly. Energická, ostrá tvář ženichova dnes svůj obvyklý, vážný výraz odložila.

Diana byla co tanečnice, jako vždy, silně žádána, vzdor tomu se Alexandr Heinziovi podařilo jednu tůru ulovit. Diana vyprávěla o svých pracích a o svém okolí, a Dr. Heinzius ptal se sám sebe, zdali Lotar ze Steinachu v bolestné touze na svou paní nemyslí. Proč od ní na tak dlouhý čas odešel? Proč se v daleké cizině práci moří, když mu jeho paní veliké jmění a krásné panství přinesla? Vedlo se Alexandru Heinziovi právě tak, jako všem druhým lidem, kteří Dianu poznali — musil se s jejím osudem zaměstnávat a o jejím prazvláštním manželství přemýšlet. —

Každá by si to nedala libit, mysl.

Když Dianu nezpět uvedl, shledal tam svého bratra a Zuzanu ve velmi živém hovoru. Zuzanina veselost vylákala Adolfa z jeho obvyklé zdrženlivosti. Patřil k mužům, na které nejprve zevnější vlivy musí působiti, než-li svoje osobní a společenské schopnosti rozvinou, kdežto jeho bratr Alexandr byl v tom ohledu samostatnější. —

Alexandr pátral po Doře. Že bylo po tanci, vyhledala matku, která s několika staršími hosty ve vedlejší saloně seděla.

Brzy ji zpozoroval a čekal na ni u dveří tanečního sálu. Nejbližší tanec, valčík, patřil jemu. —

Když Diana a Dora večer ve svém společném spacím pokoji osaměly, ptala se Diana s úsměvem:

"Nuže, Dora, jak se ti líbí tvůj mládenec?"

Dora rozpustila své plavé vlasy a dívajíc se v zrcadle do svých

vlastních očí, odpověděla:

"Jest beze vší pochyby muž, jakých se mnoho za den nepotká."

Diana se smála.

"Je to vše?"

Nyní se smála Dora také a obejmula Dianu.

"Viš, drahoušku, viděla jsem již krásnější a oslňující muže a mnohý z nich se mi chtěl zalíbiti. Ale dosud nikdy jsem neměla takový určitý pocit, že stojím před vynikající a zvláštní osobností, jako dnes vůči němu. — A pak, má na dolním rtu, v pravo nad bradou malé znamení — to je k libání."

Diana se rozesmála. Dora též.

"Ty jsi a zůstaneš blázínkem, nejmilejší Doro."

"Zajisté! Ale nazývej mě bláhovou jak chceš, toto znamínko se stalo mému srdci nebezpečným."

"V tom ale není nic imponujícího." —

"V tom znamení ne, ale za to v muži, který je jím obdařen. Pak má velmi krásné, výrazné oči — a lhostejně jimi také do mých nahlídl. Ach, Diano, jací jsme my děvčata slabí tvorové! Přijde odněkud nějaký muž, pohlédne nám do očí a již jsme ztraceny. Zuzana myslím udělala podobnou zkušenost. Obdivovala se měsíci, když jsme vyšly na ulici. To je povážlivé znamení."

"Myslíš?"

Dora rozhodně přisvědčila.

"Naprostou znám dobře Zuzanu. — Ale nyní půjdeme na lože, drahoušku, zítra je také den. Slyš, já se nesmírně na zítřejší výlet těším. Neviděla jsem dosud vřecholod' z blízka. A pak jsem velmi zvědavá, jest-li Hilda skutečně se svým ženichem poletí, aneb jest-li v posledním okamžiku odvahu ztratí. Bohdá, bude zítra pěkné počasí. Jinak by loď nevyplula."

Diana si mezi tím ulehla a ptala se unaveně:

"Nebudeme spát, Doro?"

"Ach tak, budeme, dobrou noc. Nejmilejší Diano — sni blaze — třeba o tvém Lotarovi."

Pak shaslo světlo.

(Pokračování.)

Čtete a rozšiřujete Č. Ženu!

JAK ZACHÁZÍME S DŘEVĚNÝM NÁRADÍM.

Většinou zacházejí hospodyně nesprávně se svým dřevěným náradím. Měchačky a kverlačky nechávají ležet v nádobách, což jim samozřejmě nesvědčí. Nehledě k tomu, že dřevo přijímá i při nejmenším ohni teplo, které ubírá pokrmům, je tu vždy nebezpečí, že se dřevo při větším žáru připálí. Skoro v žádné domácnosti se nenajde bezvadné dřevěné náradí. — Toto musí být bezvadně čistěno, proto je ihned po upotřebení vložíme do horké vody, kde se rozpustí mastnota a jiná nečistota. — Při vaření klade se dřevěná lžice na talíř nebo misku. — K drhnutí dřeva používáme mýdla s jemným pískem, po případě je vyvaříme v roztoku mýdlového prášku. Soda není dosti vhodná, neboť po ní dřevo dostane šedivou barvu. Důkladné opláchnutí, otření suchým šatem a vysušení na čerstvém vzduchu jest nutné. Dřevěné náradí nemá nikdy ležeti ve schránce, nýbrž viseti volně v polici.

Při nákupu máme hledět na jednoduché formy, nejlépe z jednoho kusu dřeva, bez zbytečných ozdob, kde se jen shromažďuje nečistota. Všechny dřevěné kuchyňské předměty, jakož i desky stolů, vypadají opět jako nové, omýváme-li je vápenným mlékem. Ve větším množství vody rozpustíme kousek čerstvého vápna, potřeme tím dřevo, (chráníme se však doteku rukama, kterým tento roztok škodí), a pak umyjeme v mýdlové vodě. Na konec několikrát opláchneme v čisté vodě a necháme schnouti na čerstvém vzduchu. — Dřevěné nádoby často seschnou, zvláště v létě a propouštějí vodu. Před upotřebením je políváme svrchu i uvnitř pomalu vařící vodou. Tím se dřevo rychleji natáhne než studenou vodou. — Jiný způsob jest vložiti na dno nádoby slámu a politi ji horkou vodou.

— — —
Světlé plstěné klobouky vyčistíme obyčejnou kuchyňskou solí s pomocí zahřátého suchého hadříku. Většinou pak vypadají klobouky jako nové.

Růže Mexika.

Román z mexického života před sto lety.

(Dle různých pramenů napsal Stan. Novotný.)

V tom okamžiku byl zaslechnut srdcervoucí výkřik lidského hlasu od vodopádu.

Bezděčně všichni přítomní, — vzdor vážnosti okamžiku, obrátili hlavy v onu stranu. Mezi mžením vodopádu spatřili padati do hlubiny temný předmět, který se velmi podobal lidskému tělu. Zlatý blok za vodopádem zmizel. Augustin v té chvíli obětoval přitele i zlato, aby se nemusel dělit.

Osoby, jež se nacházely na plošině, neměly ovšem o události té žádného tušení a byly proto nejvyšší udiveny, když spatřily v těchto pustých horách řítiti se člověka do propasti.

„Co můžete říci k své obhajobě?“ pokračoval Cesar po krátké té přestávce.

„Nic“, odvětil don Antonio zachmuřeně.

„Nic?“ opakoval Cesar. „Nechápete vážnost okamžiku a povinnost, kterou mi můj úkol jako soudce ukládá?“

Don Antonio považoval za zbytečnou námahu odpovědět.

„Přisáhejte mi při spáse vaší duše, přisáhejte při své cti jako šlechtic, že jste nevinen z příkládaných vám zločinů“, pokračoval Cesar.

S úzkostlivým napjetím Cesar čekal na odpověď obžalovaného, leč nedočkal se jí; don Antonio zatvře mlčel.

„Jest mně, jako nestrannému

svědkovi, dovoleno, pronést několik slov?“ žádal Šebestián, — vstoupiv do kruhu mužů.

„Mluvit!“ zněla odpověď Cesarova.

„Sledoval jsem jednání vaše proti donu Antoniovi z Mediny, vřadovky z Armady, s velikou pozorností, a v celé záležitosti jest mi jeden bod nejasný. Není totiž zjištěno, zda vražda byla samotným tímto kavalírem spáchaná, — nebo zda byl jen jejím původcem. Ale at' jest tomu tak či onak, máte právo vystupovati v této záležitosti jako soudce? Pokud vím, vaše mládí jste ztrávil v této zemi. — Kdo dokáže, že schovanec hledače zlata Fabia jest totožný s hrabětem Cesarem z Mediny? Jak může bývalý námořník Gabriel po tolika letech v uzrálém muži poznati ono dítě, které jen na okamžik spatřil za mlhavé noci na moři?“

„Odpovězte seňoru Šebestiánovi“, pravil chladně Cesar, obrátiv se ku Gabrielovi.

„Předem prohlašuji,“ počal tento, „že jsem ono dítě nespátřil pouze na okamžik, nýbrž skoro dva roky s ním žil na palubě jedné lodi, kde jsem se o ně staral a pečoval. Tahy syna nemohou pevněji se vtisknouti v paměť otce, než tahy onoho dítěte utkvěly v paměti mé. — Jak jsem tahy tohoto mladého muže opět poznal? Když jdete divočinou, neřídíte se během potoků, skupinami stromů,

útvarem jejich kmenů a hvězdami na obloze? Když v následujícím roce, nebo v některou jinou hodinu noční, nebo o dvacet let později sledujete tentýž směr, nepoznáte opět hvězdu, strom nebo potok, i když déšť potok rozvodní, nebo slunce jej vysuší; když hvězda změnila své místo; když pokryt jest listím strom, který jste v zimě viděl holý; když jest na něm více mechu a jeho kmen stal se silnějším — nenajdete — tážu se vás, který jste žil v lesích a divočinách — nenajdete opět svou cestu?“

„Zajisté“, odpověděl Šebestián. „Muž, který žil v pustinách, se nezmylí.“

„Jestliže potkáte na prairiích nějakého neznámého člověka,“ — pokračoval Gabriel, „který s vámi vymění své znamení, napodobuje hlasy zvířat a ptáků, které vám a vašim přátelům slouží za heslo, — neřeknete: ten muž jest jeden z nás?“

„Ovšem!“

„Nuže, já jsem opět poznal dítě v dorostlém muži, tak jako vy poznáte po letech opět strom, který jste spatřil kdysi jako malý stromek; jako poznáte rozvodněný potok, jehož lůžko jste dříve viděl vyschlé; já ale poznal Cesara také podle slov, která se uchovala v paměti vyrostlého muže.“

„Pak jest takové setkání nejvyšší řídké a vzácné,“ pokusil se namítnuti ještě Šebestián, který sice prostými slovy starého lovce byl přesvědčen, ale přece ještě učinil pokus k zachránění dona Antonia.

„Což nemůže Bůh, který tolik velkolepého a tajuplného stvořil“, pronášel slavnostně Gabriel, „svěsti dohromady dva lidi, kteří dle jeho nevyzpytatelného úsudku po léta žili od sebe odloučení?“

„Poznáváte, done Antonio z Mediny, ve schovanci zlatokopa Fabia syna hraběte z Mediny?“ obrátil se Šebestián na obžalovaného v naději, že tento tuto otázku záporně zodpoví.

„Rodinná podoba jest tak velká, že nepochybuji, že tento mladý muž pochází z naší krve“, odpověděl don Antonio, který byl příliš pyšný, než aby se chtěl u těchto lidí lži zachrániti.

Šebestián sklopil hlavu a ustoupil opět zpět.

"Slyšel jste, señore," promluvil Cesar, "že jsem oprávněn vystoupiti jako soudce proti tomuto muži, který moji matku úkladně zavraždil. Zákon divočiny nezná na to žádný jiný trest, než stejnou odplatu. Vy jste prolil krev, done Antonio, stane se vám tudíž, co náš zákon předpisuje."

Po těch slovech vytasil nůž a zabodl jej do země.

"Každému odsouzenému poskytuje se lhůta, aby se se světem vypořádal," prohlásil Cesar. "Také vám, done Antonio, nebude toto právo upřeno. Až slunce vystoupí tak vysoko, že tento nůž nebude vrhati více žádný stín, ocitnete se před soudnou stolicí Boží, a smrt' moji matky bude pomstěna."

Hrobové ticho následovalo po těchto slovech.

Cesar usedl na nejbližší kámen, přemožen jsa pohnutím. Gabriel a Pedrillo chovali se rovněž vážně, mlčíce.

Šebestián, který nahlédl, že dona Antonia není možno více zachrániti, nechtěl býti přítomen provedení rozsudku, přiblížil se k dřívějšímu svému pánu, — sklonil před ním koleno, uchopil jeho ruku a políbil ji.

"Budu se modliti za spásu vaší duše", pravil tiše, "více nemohu pro vás ničeho učiniti."

"Jděte, Šebestiáne," odpověděl pohnutě don Antonio. "Vy jste poctivý muž, který u mne setrval do posledního okamžiku. Děkuji vám."

Se svěšenou hlavou a němým pozdravem opustil Šebestián plošinu, aby vyhledal svého koně.

Don Antonio stál stále nepohnutě na svém místě, zachmuřen, zahloubán. Před jeho duševním zrakem zjevilo se oněch uplynulých dvacet let, dvacet roků bojů a zápasů o slávu, bohatství a čest. Tak blízko již u svého cíle, a musí takovým bídným způsobem zajíti. Víc a více nořil se jeho duch v minulosti a zastavil se konečně na zámku u Clanchovi. Ona noc, ve které přinutil hraběnku z Mediny, by ho následovala s jejím synkem, stála jasně před jeho duší, a on

opakoval si slova hraběnky, která dnešního dne tak podivuhodným způsobem docházela vyplnění.

"Spravedlnost nejvyšší Bytosti vynajde mému synovi mstitele i v nejvzdálenějších pustinách světa."

A nyní tento syn sám se stal mstitelem a jedna z nejdolejších pustin stala se jevištěm odpykání jeho viny. Don Antonio sevřel pěsti v bezmocném hněvu, že takovým bídným, v jeho očích potupným způsobem má ztratiti svůj život. Byl však příliš hrdý, aby podnikl něco, co by mohlo míti nějaký příznivý vliv na jeho osud.

Tak uplynulo asi půl hodiny: — slunce vystupovalo výš a výše, — stíny nože se krátily víc a více. Přítomní nezdáli se míti o nic jiného na světě zájem, než o tento předmět a jeho mizící stín, neboť všechny oči byly upřeny na nůž.

Když nastal konečně očekávaný okamžik, slunko dosáhlo nadhlavniku a stín nože zmizel, povstal Cesar se svého místa.

"Nůž nevrhá více žádného stínu, done Antonio z Mediny", pravil. "Vaše hodina přišla, rozsudek bude proveden. — Ale kdo bude katem?"

Tato slova uvedla Gabriela i Pedrilla do těch samých rozpaků, v jakých se nalezal Cesar. Rozsudek byl sice vynesena, ale o způsobu jeho provedení nebylo přemýšleno.

Trapné ticho bylo pojednou přerušeno šramotem v křoví, které obklopovalo jezírko. Přítomní na plošinu se ohlédl.

Ryno, který ve svém úkrytu pod listy rostlin sledoval celý běh děje na plošině, vystoupil pojednou na jeviště drama, které se zde odehrávalo.

"Odpust'te, panstvo", pravil s nestydatostí, jež při vážnosti okamžiku trapně působila, "že vás vyrušuji ve velmi zajímavém zaměstnání. Byl jsem nedobrovolným svědkem tohoto soudního jednání a prosím o laskavé prominutí mého bezděčného naslouchání." —

"Co je to za člověka?" tázal se Gabriel.

"Jest to Ryno", odpověděl Cesar s významným pohledem, "je-

den z nejlepších přátel mého zemřelého pěstouna."

Ryno zbledl a pohlédl plaše na mluvčího.

Cesar zdál se býti však tak lhostejný, že Ryno si ulehčeně oddychl.

"Nebyl jste to vy, señore, který mne v zahradě dona Diega zranil?" tázal se Cesar tonem, jakoby chtěl zahájit přátelskou zábavu.

"Ovšem, ovšem," — odpověděl Ryno se zaraženým úsměvem. — "Doufám ale, že mi onu ránu nožem nebudete příliš vysoko počítati."

"Odpustím vám, když mně prokážete jednu službu."

"S tisícrou radostí."

Cesar pokynul dobrodruhovi, aby s ním odstoupil stranou.

"Vy jste slyšel, že jsme tohoto muže odsoudili k smrti", počal Cesar. —

Ryno přisvědčil a ušklíbl se při tom tak ohavně, že Cesar jen s námahou mohl skryti svůj odpor proti tomuto lidskému plazu.

"Převezmete-li úlohu kata", — pokračoval Cesar, "všechny poklady tohoto údolí budou vaše. Já se jich zříkám."

Oči bandity zajiskřily.

"Za takovou cenu zabiji každý den jednoho člověka", pravil, — "zvláště, když má jeden pro to zdání práva. Platí, señore."

Cesar přistoupil opět ku svým společníkům.

"Done Antonio", obrátil se pak k odsouzenici, "máte ještě co říci, než se rozloučíte se životem?"

"Ne", odvětil don Antonio, pohlížeje zasmušilým pohledem na Ryna, který se k němu blížil. — "Přeji vám jen, aby tento muž, — kterého jste najal za mého kata, nestal se vám osudným."

V tom okamžiku obrátil se Ryna jako náhodou a výkřik zděšení unikl jeho rtům.

"Ku zbraním!" zvolal. "Indiáni."

Po tomto výkřiku na okamžik povstal zmatek. Cesar, Gabriel a Pedrillo chopili se pušek, a také don Antonio ohlédl se na rovinu.

Tohoto okamžiku použil Ryno k svému předsevzetí.

Dříve než přítomní, dříve než don Cesar mohl tomu zabrániti, —

vrhnul se Ryno na odsouzeného a vrazil mu nůž do srdce. Bez hlesu klesl don Antonio z Mediny k zemi — rozsudek byl vykonán.

S pobledlými tvářemi patřili lovci na oběť jejich rozsudku, ležící na krvi potřísněné zemi; teprve nyní chápali, jaké lsti svým výkřikem použil Ryno, aby mohl svůj čin rychle provést.

Okolo rtů Ryna objevil se ošklivý úsměv. Touto vraždou nejen že získal královské bohatství zlatého údolí, nýbrž zbavil se též muže, který měl vědomost o vraždě, již on Ryno odstranil hledače zlata Fabia. Zatím co vítězoslavnými pohledy pozoroval Cesara, v duši své kul již plány, jak by také mladého tohoto muže odstranil ze světa a tak učinil neškodným toho, který zná tajemství zlatého údolí. —

"To byla vražda proti našemu ujednání", zvolal Cesar a s vyhrůžným posuňkem postoupil o krok, když přemohl první zděšení.

Pedrillo postavil se konejšivě mezi Cesara a Ryna.

"Válečná lest jest dovolená", prohlásil poslední, "a vy mně musíte dáti vysvědčení, že jsem svou věc dobře provedl."

"Jste zbabělý padouch, — jste vrah!" křičel Cesar s jiskřicím zrakem.

"Chcete mne snad zkrátiti na mzdě za vykonanou práci?" tážal se Ryno, vrhaje úzkostlivé pohledy na keře bavlníku, za nimiž byl ukryt zlatý poklad.

"Ne!" odpověděl Cesar, pyšně se odvrátiv. "Ach, já stále doufal, že mu budu moci odpustiti, — nyní je pozdě."

S těmi slovy přiblížil se ku Gabrielovi a položil svou hlavu na jeho mohutné plece. Starý lovec patřil s pohnutím na mladého muže, při čemž se mu zaperlila slza v oku, kterou ale rychle setřel, aby nejevil žádnou slabost.

"Bud'te klidný, můj synu". A promluvil pak vážně. "On svůj trest pozemských soudců vytrpěl; Bůh a duše vaší matky mu jistě odpustí."

Cesar stiskl starému muži ruku za tuto útěchu a opět se vzbodil. Jeho pohled spočinul na Rynovi a

blesk nenávisti stihl dobrodruha.

"Co zde ještě chcete?" tážal se temně. "Proč nejdete a nevezmete si mzdu za svou práci?"

"Neodvažuji se, pokud nemám vašeho souhlasu."

"Potřebujete ještě mého souhlasu, když máte mé slovo?"

"Tedy poklady jsou moje?"

"Ano!"

"Vše je moje?"

Cesar mlčky přisvědčil. Hnus před ohavnou lakotou, jež zírала z očí Rynových, vzbudila v něm nikdy nepoznané pocity nenávisti proti svým spolublížním a odmítavým posuňkem odvrátil se od dobrodruha, který v bláznivé radosti k němu přiskočil, aby uchopil jeho ruku a ji políbil.

"Jděte nyní, my chceme býti sami", vmisil se Gabriel do nepřijemné situace.

Ryno se uklonil a zmizel za keřiky bavlníku.

Šebestián z dále spatřil události zde vyličené. Než se dostal k tomu, aby vsedl na koně a odejel, objevil se Ryno na jevišti drama, a Šebestián okamžitě seznal, jakou úlohu bude tento hráti. Nehybně jako socha byl svědkem krvavého aktu; svědkem konce vévody z Armady, jehož smrti zmizely všechny naděje, které ve svém srdci choval pro milenou vlast.

Když Ryno opustil jeviště, vrátil se Šebestián zpět ku třem přátelům. Jakmile dospěl na plošinu, bolestným pohledem spočinul na bledé lici svého pána; potom poklekl a tiše se pomodlil. — Když mrtvému tímto způsobem prokázal poslední poctu své oddanosti, přistoupil k lovcům, kteří jeho jednání přihlíželi s uctivým mlčením. —

"Nekárám vás, seňorové," promluvil vážně, "že jste nechali svůj ortel provést, ačkoliv bych si byl přál, aby vévoda z Armady byl padl jinou; ale truchlím o tohoto muže, který v květu svých let musel zemřít; jest mi líto tohoto muže, který se svým silným srdcem, svým bystrozrakem mohl připravit mé vlasti skvělou budoucnost."

Cesar podal statečnému a poctivému muži ruku.

"Pochopuji váš žal", pravil, — "odpust'te mi."

"Co vám mám odpustiti?" odvětil Šebestián. "Vy jste byl v právu a nesměl jste se ani o vlas uhnouti z cesty spravedlnosti. Co já již prolil Indiánské krve, abych oplatil to, co tito na mně spáchali. Vám stálo po boku mnohem silnější právo, neboť jste odsoudil vraha vaší matky."

Trapná pomlčka nastala po těch to slovech.

"Nemyslete si, seňorové", přerušil po chvíli Šebestián ticho, "že jsem se proto vrátil, abych vám činil předhůzky. Můj návrat má jiný, mnohem důležitější účel."

Cesar a jeho přátelé pohlédli távavě na mluvčího.

"Jaký?" tážal se Cesar zdrženlivě.

"Vystupuji jako žalobce proti onomu Rynovi", pokračoval Šebestián, "a obviňuji tohoto z vraždy, z vraždy vašeho pěstouna Fabia."

Cesar přitiskl ruce k tvářím.

"Strašlivý den", vypravil ze sebe po malé pomlčce. "Já se domníval, že Ryno jest vrahem mého pěstouna — ale doufal jsem, že zastihne ho ruka Boží, abych byl sprostěn úkolu soudce. — Odkud víte, že onen muž jest vrahem mého pěstouna?" tážal se pak, obrátiv se k Šebestiánovi.

"On učinil přiznání vévodovi z Armady a od něho jsem to zvěděl já", odpověděl Šebestián.

"Ruka osudu těžce se mne dotkla", naříkal Cesar. "Mám ještě jednou konati hrozný úkol soudce?" —

"Zasluhuje onen padouch více ohledu, než vévoda z Armady?" ptal se vážně Šebestián.

"Okno za okno, zub za zub", — prohlásil Gabriel svým hlubokým hlasem.

"Přenechám tedy zločince toho vaší spravedlnosti", odvětil Šebestián. "Má povinnost volá mne zpět do ležení, jež je bez vůdce. Na mé slovo, že nikdo na světě nezví tajemství tohoto zlatého údolí, můžete spoléhati."

Po těch slovech pozdravil statečný ten muž ještě jednou naše přátele a opustil plošinu po druhé, aby přemýšlel o prostředcích,

jak zachrániti výpravu, která nyní neměla žádného pána, do jehož rukou by mohla složití své osudy.

Současně se Šebestiánem opustil na jiném místě jiný jezdec hory a zamířil k táboru dobrodruhů. Tímto jezdce byl Augustin, který v polovičním šílenství obětoval svého soudruha, a který, maje v hlavě plno různých myšlének, spěchal do ležení, aby si opatřil posilu ku vyzvednutí pokladů, které přece jen nemohl mít sám.

Oba jezdci, Šebestián a Augustin, neměli ani potuchy, že ležení má býti ohněm a zbraní zničeno, že jejich kamarádi budou povražděni Indiány.

Po odchodu Šebestiána drželi naši tři přátelé na skalní plošině poradu.

"Vy jste učinil své umírající přestoune slib, od něhož vás nic nemůže sprostít", pronesl Pedrillo. "Vrah vašeho přestouna nalezá se ve vaší moci, konejte svou povinnost, Cesare."

"Jest toho příliš mnoho na jediný den", vzdychal Cesar. "Já jsem tak rozrušen a otřesen událostmi posledních hodin, že se neodvažuji býti ještě jednou soudcem."

"Nejste-li s to, tuto povinnost sám vykonati," pravil Pedrillo, — "pak já ji za vás převezmu."

Aniž by vyčkal odpovědi Cesara, přistoupil ke keřům bavlníku a rozhrnul je. Zvláštní pohled se mu zde naskytl.

Ryno klečel na zemi a hrabal se v zlatonosné půdě, vybíraje větší kusy zlata a házeje je na jednu hromadu. Tato lakota po zlatě zaplnila jeho nitro tak, že zdál se úplně zapomenouti na přítomnost tří lovců; hrabal se v zemi s takovou horlivostí, že mu stékal po čele pot, kdežto jeho oči jiskřily a z jeho hrdla draly se nečláňkované zvuky, když našel zvláště velký kus zlata.

Pedrillo pokynul Gabrielovi, aby přistoupil blíže, a mlčky ukázal na počínání Ryna. S posuňkem plným ošklivosti Gabriel se odvrátil, kdežto na rtech Pedrillových objevil se výsměšek.

"Done Ryno", zvolal. "Na slovíčko, je-li vám líbo."

Ryno zvolání to neslyšel. Byl

tak zabrán do své práce, že Pedrillo musel svá slova třikrát opakovati a to vždy silnějším hlasem. —

"Kdo mne volá?" tázal se konečně Pedrillo, aniž pozdvihl hlavu a pokračoval dále ve své práci.

"Já to jsem, váš přítel Pedrillo."

"Já nemám žádného přítele, — který se jmenuje Pedrillo, nechte mne na pokoji."

Pedrillo usmál se ironicky a překročil křoví. Když došel k Rynovi, kopl ho lehce.

"Bude vám konečně líbo, mne vyslechnouti?" tázal se ho velmi vážně.

Ryno tímto nepříjemným dotekem vrácen byl přítomnosti, vyskočil a měřil svého protivníka zlostí se jiskřícím pohledem, kdežto jeho pravá ruka hmátla po noži. Ale ústí Pedrillovy pušky, jež hrozivě proti němu bylo namířeno, vrátilo mu vědomí.

"Vy jste zde také ještě?" tázal se nepřivětivě. "Při mém velmi zajímavém zaměstnání zcela jsem zapoměl, že v této pustině mimo mne jsou též jiní lidé."

"Nuže, můžete mi býti povděčen, že jsem vás na to upomenul."

"Jak to myslíte?" tázal se úzkostlivě Ryno.

"To hned uslyšíte. Zatím mi dovoluete jednu otázku."

"S radostí."

"Jaké pocity se vás zmocňují, done Ryno, když spatříte strom?"

Pedrillo spojil v těchto slovech tolik vážnosti i neznatelného výsměchu, že bandita nevěděl dobfě, jak se má zachovati. Se zachmuřeným zrakem patřil na hlavě pušky, kterou si Pedrillo pohrával, ale vždy ji podržel namířenou proti jeho osobě.

"Já vaši otázce nerozumím", — odpověděl konečně stisněně.

"Nu, já myslím, že lidé vašeho druhu musí míti antipathii proti každému stromu", pokračoval Pedrillo, "neboť chtěl bych se vsaditi, že za svůj život děkujete jen té okolnosti, že svého času byl rozhodný nedostatek stromů, který vás zachránil před smrtí pověšením."

"To je pravda, já měl delší čas odpor proti každému stromu", o-

zval se Ryno s ošklivým úšklebkem, "ale odpor ten jsem již dávno přemohl. Mou zásadou jest, přenést se přes všechny malé nepříjemnosti života."

"To jest chvályhodná zásada", žertoval Pedrillo, "ale myslím, že jste se dopustil přece jedné neprozřetelnosti, jíti totiž do těchto hor."

"Jak to míníte?"

"Pohleďte, tam nahoře u hrobky Indiánského náčelníka stojí dvě nádherné jedle. Nezpůsobila vám existence těchto stromů ještě žádnou starost?"

Ryno se zachvěl při této otázce, podržel ale dosti sebevlády, aby mohl předstíratí vnější klid.

"Jaké cti mám vlastně děkovati za tuto rozmluvu?" tázal se místo odpovědi.

"Jedné, zcela bezvýznamné věci", zněla Pedrillova odpověď.

"Mohu ji znáti?"

"Zajisté! Hleďte, já a moji oba přátelé měli jsme důležité příčiny k domněnce, že toto ložisko zlata skutečně existuje; dále jsme měli příčiny k domněnce, že jen nám samotným jest tato existence známa — a nyní jsme seznali, že vy jste nejen o tomto zlatu zde věděl, nýbrž také znal určitě místo, kde se nalézá — neboť při mém příchodu sem spatřili jsme vás již zde —"

Ryno znovu zblednul, jeho kolena se chvěla.

"Vy jste v krátké době nahromadil zde již tolik zlata, že byste za ně mohl svému strážnému patronovi postaviti kostel", žertoval Pedrillo, ukazav na hromádku zlata.

"Já mám také opravdu v úmyslu, věnovati toto zlato zbožným účelům", odvětil Ryno, jemuž již úzkosti vystoupil na čelo pot. "A pokud se týče mé vědomosti o tomto ložisku zlata, jest to jen náhoda —"

"Štěstí provází ctnost", prohodil vážně Pedrillo, "já to znám; ale vzdor tomu nezdržoval bych se bezstarostně v blízkosti obou oněch nádherných jedlí."

"Jak to míníte?" tázal se Ryno třesoucím se hlasem.

"Míním, že ony stromy mohly

by vám připravit jednu z malých nepříjemností lidského života, jak jste dříve sám poznamenal, přesněž se moudrý muž dovede přenést, a — seňore — vy máte tolik zlata, že by vám král mohl závidět." —

Ryno vydechl. Domníval se, že nyní ví, co Pedrillo chce. — Na počátku této zvláštní rozmluvy pomyslel na to, že snad jest známo tajemství v příčině starého Fabia, a že jeho schovanec bude žádati od něho sůctování. Stejný osud, jako vévody z Armady, povstal před ním. Poslední slova Pedrillova přivedla ho ale na jiné myšlénky, domníval se, že jasně prohlédl záměry onoho muže — chtěli asi, když použili jeho služby, o zaslouženou mzdu vésti spor, nechtěli mu dopřát, aby sám jediný stal se majitelem zlatého pole.

"Toto zlato jsem si právem zasloužil", odvětil s novu získaným klidem a zaujal opět drží tón bandity. "Já provedl za ně vraždu a nejsem nijak nakloněn, nechati se zkrátiti o zasloužený majetek. — Ale," dodal, "chci vám učiniti návrh."

"Nechte se slyšet", — prohodil Pedrillo, který zdánlivě přistupoval na plány Rynovy a tím ho v jeho klamném náhledu jen posiloval. —

"Já vím v těchto horách o zlatém balvanu, který má nesmírnou cenu", tajemně hovořil Ryno, stává se stále jistějším. "Mezi přáteli možno se porozumět — já vám přenechám ten zlatý balvan, a vy mne nechte v nerušeném vlastnictví tohoto údolí."

"Přijato", zvolal Pedrillo. "Kde se nachází ten balvan?"

"Tam nahoře", řekl Ryno, ukázav na vrcholek skály.

"Tam nahoře u těch jedlí?" žertoval Pedrillo. "Aj, aj, seňore, jak činíte mne šťastným, že jste mi můj žert nevykládal ve zlé, že vám ony stromy nepůsobí žádných starostí, neboť kdyby tomu tak bylo, jistě byste neměl odvahu nás tam doprovodit. Důvěrně řečeno, mladý Fabio, jehož vidíte tamo za křovím státi zamyšleného, lituje již asi, že vám přisoudil takovou neslýchanou mzdu za váš čin a

přemítá, jak by se svého slibu sprostil."

"Vy mluvíte o neslýchané mzdě", zvolal Ryno, který s rostoucí bezpečností nabýval opět své nestydatosti a drzosti, "levněji bych to nebyl vůbec provedl, to byla přesná cena."

"Rád vám věřím", odvětil Pedrillo s neotřesitelnou vážností, — "ale, jak řečeno, mladý ten muž již lituje toho obchodu, a může se státi, že mi poručí, prohnati vám kuli hlavou."

Ryno se ulekl.

"Vy přece vůči příteli —" vypravil ze sebe zdráhavě.

"Neuposlechnete rozkazu", doplnil Pedrillo. "třeba bych měl tak dobrého přítele, jakým jste vy, poslati na onen svět. Upokojte se, východisko, které jste mi navrhl, jest velmi dobré, neboť zlatý balvan musí mít svou cenu."

"Nesmírnou cenu", zdůraznil Ryno s jiskřícím zrakem.

"Nuže, buďte tak laskav a ukažte nám cestu, abychom se mohli o pravdě vašich údajů přesvědčiti."

"Jsem připraven", řekl Ryno, blahopřeje si ve svém nitru k výhodnému způsobu, s jakým se vytáhne z tohoto pro něho nepříjemného obchodu.

Pedrillo rozhrnul bavlíkové keře, aby Rynovi uvolnil cestu, — sám šel za ním, — dávaje pokyn svým přátelům, by je následovali.

"Kdo se narodil, aby byl pověšen, ten se neutopí", šeptal Pedrillo Gabrielovi do ucha. "Ten lotr vede nás sám k oněm jedlím, aby svému osudu neušel."

Pedrillo učinil při těchto slovech takový významný posuněk rukama kolem svého hrdla, že Gabriel nemohl více pochybovati o úmyslech svého přítele v příčině Ryna.

Když naši přátelé dostali se na vrcholek hory, očekával je tam již Ryno. Dobrodruh, který při vystupování nemohl své společníky pozorovati, ulekl se, když pohlédl do jejich vážných obličejů; brzy ale zaplašil vzrůstající se v něm pocit úzkosti a pokusil se vystoupiti s vlastní sobě drzostí.

"Pohleďte, seňorové", počal a rukou ukázal vodopád, "pohleďte

tamto, a vaše oči ztrnou od lesku zlata, vy oceníte moji velkodušnost, dáti vám královský dar —"

Výkřik úžasu přerušil proud řeči dobrodruha, jehož oči pohřešily zlatý balvan. Na naše přátele ani výkřik, ani náhlé umlčení se bandity nepůsobily žádný dojem; s velkou vážností zaujali místa na skále, aby zde na vrcholku hory opakovali drama, které se nedávno odehrávalo na plošině v hlubině. —

Ryno zděšeně pozoroval lovce. Chtěl promluvit, ale hlas mu vypověděl službu a chvění zmítalo jeho tělem, když Cesar povstal a odměřeným krokem k němu přistoupil.

"Co chcete ode mne?" vypravil ze sebe namáhavě bandita.

"Vy víte", počal Cesar, — "že jsem vám odpustil, čím jste se vůči mně provinil, když jste spáchal útok na můj život. Já vám také odpustil zločin, kterého jste se dopustil vraždou, místo abyste odsouzeného popravil; já vás za to dokonce královsky odměnil —"

"Ano, ano, já vím", vypravil ze sebe namáhavě Ryno, ale onen seňor mně jistě dosvědčí, že nejsem nevďěčný, že jsem chtěl balvan zlata —"

"O to se nyní nejedná", přerušil ho netrpělivě Cesar.

"To jsem tedy zvědav", odvětil Ryno drze.

"Jedná se o zločin, který vám odpustiti nesmím, poněvadž k tomu nemám žádného práva", pronesl Cesar se strašlivou vážností.

Ryno pochopil, o co se bude jednati a byl rozhodnut, s největší drzostí si počínati, aby hrozící mu osud od sebe odvrátil.

"Nevím, co míníte", pravil s nejnevinnější tváří.

"Minim onoho muže, kterého jste nazýval svým přítelem a jehož jste zavraždil."

"O, to bylo při hře", odpověděl Ryno s vynuceným šibeničním humorem. "Něco takového se stává. My jsme vypili příliš mnoho kořalky, a to měl alkade z Arispe uvážiti, než mne v té věci dal pronásledovati. Jest to vůbec směšné, že taková maličkost jest brána vážně —"

"Nepřetvařujte se!" přerušil ho Cesar popuzeně. "Vy dobře víte, koho míním."

"Tedy jistě mluvíte o donu Carcamovi nebo donu Azevedovi — ano to jsou věci, jež měly své zvláštní příčiny."

Cesar učinil odmítavý posunek, aby mohl pronést svou obžalobu, když ho Pedrillo přerušil.

"Mohu-li vás prosit, done Cesare", pronesl, "nechte tohoto cti-hodného seňora vyprávěti příběh o donu Carcamovi. Zamýšlím napsati vzpomínky seňora Ryna, a tu by byla věčná škoda, aby taková drahocenná látka přišla k ztracení."

Ryno vrhnul na posměváčka pohled, z něhož nemohl nikdo poznati, zda má vyjádřovati zlost nebo vděčnost, — kdežto Pedrillo zchytřale se usmíval. Bylo mu potěšením prodlužovati smrtelnou úzkost bandity, neboť zcela dobře poznal, že Ryno vytáhl věc tu jen proto, aby v příhodném okamžiku mohl se dát na útěk, počítaje ovšem na nějaký náhodný případ, který by ho mohl jeho soudců sprostiti. —

"Mám tedy vyprávěti příběh dona Carcama", počal po krátkém odmlčení se Ryno, "jsem k tomu připraven, a to tím více, neboť z mého vyprávění poznáte, že není na světě žádného druhého člověka, jehož svědomí by bylo útlocitnější, než je moje. Nuže, poslyšte: Don Carcoma byl můj přítel, měl jednoho synovce, který netrpklivě čekal na dědictví po svém strýci. Aby záležitost tu urychlil, dal mi onen synovec sto piastrů, žebráckou to mzdu proti bohatému dědictví. Ovšem, že jsem vyrozuměl svého přítele o přátelských pocitech jeho synovce vůči němu. Za tuto přátelskou službu zaplatil mi strýc dvě stě piastrů, abych znemožnil synovci po něm dědit. Tu jsem se dopustil chyby. Místo, abych byl synovce zpravil o úloze, kterou mi dal jeho strýc, poslal jsem ho na onen svět, a strýc se mohl dále pohodlně těšiti ze svého pozemského majetku. Nyní jsem ale poznal, jak nepohodlné jest citlivé svědomí. — Za peníze strýce odpravil jsem synovce, ale

za peníze synovce jsem ještě neučinil nic. Činil jsem si proto v duchu předhůzky a rozhodl se —"

"Použití těch peněz k dobrým skutkům?" tázal se lakonicky Pedrillo.

"To bylo z počátku mým úmyslem. Když jsem ale vážně vešel se svým svědomím v poradu —"

"Rozhodl jste se, strýce rovněž odpraviti na věčnost", doplnil Pedrillo, kolem jehož rtů objevil se potměšilý úsměšek.

"Jest tomu tak", odvětil Ryno. "Tímto způsobem bylo mé svědomí uklidněno, neboť jsem vykonal na obě strany svou povinnost. Poněvadž mně oba zaplatili, musel jsem také posloužiti oboum."

"Kdo vám však zaplatil za vraždu, kterou jste spáchal na mém pěstounovi Fabiovi?" zvolal Cesar hrozivým hlasem.

Při těchto slovech zbledl Ryno, jeho sebeovládání bylo u konce. Vmetená mu do tváře obžaloba byla příliš zřejmá, než aby mohl ještě doufati, že se nějakou lží z kličky té vytáhne.

"Kdo praví, že jsem svého přítele Fabia usmrtil?" vykřikl.

"Musí vám postačiti, že váš zločin jest mi znám", odvětil Cesar opovržlivě, "a více se netažte. — Vy jste zabil svého přítele u společného ohně a jeho mrtvolu vhodil do řeky —"

"Milost! Slitování!" počal naříkati Ryno, který nahlédl, že jeho drzost a nestydatost mu více nepomohou, a vrhnul se na kolena. "Vezměte si všechno zlato, které jste mi daroval, ale ušetřete mého života, a já vám budu vděčen; — budu nad vámi bdíti, vaše nepřátele usmrcovati, když toho budete žádati, aniž bych žádal za to nějaké odměny, usmrtím svého otce i matku, budete-li si toho přát, — ale nechte mi život, neberte mi jej."

"Neprosil vás také můj pěstoun o milost?" tázal se chmurně Cesar.

"Ano, učinil tak, ale já byl tak zaslepen, nevyslechl jsem ho, a bych sám měl zlato, zlato, které jste mně daroval a jehož se nyní dobrovolně zříkám, když mi darujete život."

Pokusil se obejmouti kolena Ce-

sara, a vzhlížel k mladému muži s úzkostlivým pohledem, ten ale napařáhl odmlčívá ruce, aby se uchránil před dotekem bandity.

"Mějte slitování se mnou", prosil dále tento. — "Ve jménu vaší matky, jejíž smrt jsem dnes svou vlastní rukou pomstil, ve jménu dony Dolores, kterou milujete a ona vás —"

"Dona Dolores!" vzkřikl Cesar. "Ona mne miluje, pravíte?"

"Ano, dona Dolores vás miluje. Já slyšel —"

"Co jste slyšel?"

Kopnutí nohou Pedrilla učinilo konec této vzrušující scéně — Ryno řítit se po hlavě do propasti, hrozný smrtelný výkřik zaletěl ještě ve sluch mužů, po několika málo vteřinách temný úder, následovaný vystříknutím vody jezírka — a opět se rozhostilo mrtvé ticho. Pomsta Cesara byla vykonána, smrt hledače zlata Fabia pomstěna. —

(Pokračování.)

DOPISY.

BUHL, IDAHO.

P. b. P. J. K.! — Čtená redakce České Ženy a milé čtenářky a čtenáři! — Všechny vás mnohokrát pozdravuji a všeho dobrého od milého Pána Boha vám všem přeji. Děkuji ctěné redakci za tak zajímavé romány a dopisovatelkám i dopisovatelům za tak krásné a zajímavé dopisy. Jak nám všechno pěkně vypsalá paní Kamenická z Clevelandu o Washingtonu. Škoda, že je v tomto posledním čísle konec. Ráda bych četla bez konce vaše tak zbožné řádky. Též p. Pavlíka události ze života ze všech konců světa ráda čtu. Jsou moc pravdivé a poučné. Už jsem minila psát dávno, ale nebylo času na psaní a ani dosud nezbyvá. Ale mám cestu do redakce, posílám předplatně za paní Stemplovou a prosím ctěnou redakci o změnu adresy, neb naše milá přítelkyně odjela na zimu do teplého kraje do Californie. Bude zůstávat u dceruškou tam vdané už dva roky. Má jen tu jednu dceru, a zde dva syny. Jeden bydlí v Buhl, má svoji garáž, a druhý ve Boise, Idaho.

Paní Stemplová bydlela u toho syna přes rok v Boise, ale v Californii se jí lepší líbí než v Boise. Povídal, že je lehčí vzduch tam než u nás v Idaho. Na jaře se vrátí zpátky, zde v Buhl má svůj domov. Též už mnoho zažila. Vyprovodila na věčnost dvě dceryšky a manžela, i sama byla nemocná a podstoupila těžkou operaci. I ta jediná dcera měla touž operaci, i jeden syn byl operován a ten druhý také nemá moc zdraví. Tak pořád má nesnáze. Inu jako my všeci, ale že někteří více.

Milá přítelkyně přeju vám mnoho zdraví, aby se vám dobře vedlo v Californii.

Dále i náš p. farář Father Ryan též odjel do Chicaga navštívit svoje rodiče. Zatím k nám dojíždí vlp. z Wendel, tak teď máme jen velkou mši svatou. Na svátek Nanebevzetí Panny Marie též byla mše svatá sloužena i kázání a požehnání o půl deváté ráno. Letos náš chrám Páně opravovali pověnu, harvili a šindelovali, a minulý rok vnitřek byl opraven, — takže vypadá jako nový, jen že je drobet malý, jako teď, když je jen jedna mše svatá tak je lidmi přeplněn. A taky je mnoho nových lidí, i těch, kteří nechodili do kostela.

30. června měli jsme od kostela piknik asi 6 mil od města na farmě u starého osadníka Talijána. Bylo tam přes 40 kár. Byly všelijaké závody nejdřív dětí, mladíků a potom dorostlých a pak ženy i muži dostávali ceny. Byla tam pěkná zábava. Jiní hráli "boula", druzi chytali ryby, neb to bylo blízko řeky. Minulý rok též na té renči měli piknik, každému se na tom místě líbilo. Jiná léta vždycky to mivali v parku. — Minulou neděli, 11. zase měli od kostela velký piknik. Skoro celý okres Twin Falls, Filer, Buhl, Gerum a Rubert byl ve Filer na Fairground. Též na druhý měsíc bude velký "Fair" čili výstava, snad bude trvat celý týden.

Také v našem Buhl slavili pionéřský den 24. července. To bylo parády. Vyzdobených vozů jsme napočítali přes sto, které jen projely, a co lidi pěšky prošlo městem

a ulicemi. Nejdřív napřed jeli pionéři na vozech s kravkami a s voly, vše staromodní, a potom vše novomoderní. To věru stálo za podívanou. Všeljaké budky nastaveny, plné ulice, plný park, plné dvě tančírny, takže město bylo přeplněné. Byly tu všelijaké komedie, ani "Merry-go-round" nescházel, a "Tilt-a-whirl" a "Ferris wheel."

Naši sousedi rodina Macháčková a Roubínková vyjeli si na výlet do Yellowstone parku, to je od nás jen tři sta mil. Paní Konečná s dceruškou odjely do Čech navštívit své rodiče. Vyjela od sud 16. srpna. Tady nechala syna na hospodářství.

Tento týden se nastěhoval sem p. Vaněk, český obuvník, tak máme v našem Buhl dva české obchody.

Co si jen milí čtenáři pomysli, řeknou to je nějaká zpravodajka. Ani sama nevím, proč mně to tak jedno po druhém přišlo do pera, čili do hlavy vběhlo.

Tak to léto hnedle uběhlo, dni se krátí a večery jsou delší. Hnedle se nás zima bude ptát, co jsme dělali v létě. To snad se nadělali dost všade, obzvláště tady za tou vodou se nahoní. Zato Pán Bůh zachoval dost' dobrou úrodu, na vše je pěkná, než fazole tu a tam schnou. Korny jsou pěkné i brambory a řepa. Sena též je dost, už i druhá seč svezena. Ovsy, ječmen i pšenice už vše je skoro vymláceno. Okolo nás pšenice sypala od 40 do 60 bušlů a přes po akru. Jenže tady máme daleko do trhu. Tak je laciná—60c bušl. Ještě také první seč moc málo sypala a k tomu měl hodně medoviny. Nám pár akrů nadobro vyhyulo. Byl moc hustý a veliký, takže na podruhé nemá ani kořínku zeleného. To se nám ještě nikdy nestalo za 11 let co farmaříme a pěstujeme jetel každý rok. I nato teď není žádný trh, ještě nekupují nic. Smetana jde vzhůru, už platí 24c, a vejce 22c, i vepřové též dost platí, 11c libra.

Ještě se vrátím k mláčením. To tady mlátí a sekají dohromady kombinem, a ostatně skoro samý kruh. Také my jsme měli kruh, už

jsme mlátili dvakrát jetel a pšenici, a ještě dvakrát budeme mlátit jetel a fazole. Na jetel jsem vařila jen jeden oběd, a na pšenici ani jednou, jen jsem koukala jak vozi od mlátičky pšenici do sýpky dvěma trucky, jeden truck domů, druhý do elevátoru. Tady každý farmář vozi zrovna od mlátičky do elevátoru.

Ovoce též se dost urodilo všeho druhu, jak drobného vína, jahod, malin, višní, třešně, sliv několik druhů, bílé, žluté, červené i modrých švestek na povídla, také bude mnoho hrušek a jablek. Jsou už asi dva týdny zralé, zprvu stál bušl dolar a půl a už teď prodává se za padesát centů. Dnes jsme právě koupili dva bušle a minulý týden tři, tak jsou tady hospodyňky pořád zaměstnány se zavařováním ovoce. Ted' v létě ovocem se sklenice naplňují, a v zimě se ovoce vyprázdňuje, a zas se zavařuje do sklenic maso na léto. V zahrádkách též se urodilo všeho hodně.

Tak už musím ukončit svoji škrabaninu. Posílám pošt. poukázku za ní. Stemplovou \$2.75 a za sebe prozatím \$2.00. Zbytek později.

Ještě vám sdělím, že jsme měli v červnu z Dakoty návštěvu. Josef Pavlíček s rodinou jel z Oregonu, tak se stavěli u nás. Byli jsme milou návštěvou překvapení a pověděli nám, jak se mají naši přátelé ve Woodburn, a též jsme se dověděli, že se nastěhoval p. Adamský s rodinou do Woodburn. Tak nám pište, jak se vám tam líbí. Přijměte srdečný pozdrav, a též rodina Ficková, rodina Pavlíčková a rodina Kudrnová. Jak si často na vás všechny vzpomínáme. Bylo mnohem veseleji když jste tady zůstávali, než je teď. Přijměte od nás srdečný pozdrav, a též paní Herlíčková. — Druhou návštěvu měli jsme též z Dakoty. Barbora Cimpriková provdala se za Toníčka Hondu. On si jel z Washingtonu pro ni do Dakoty, a když jeli zpátky do Washingtonu tak si zajeli sem navštívit sestru pí. Hanělovou právě na její svátek na sv. Annu. To věru bylo milé překvapení a radostné. Pi.

Hanělová provdala už dcerušku Jessie asi před 14 dny.

Právě co to dopisují, přihnala se bouřka, hřmí a prší. Před tím hrálo slunce pár dní.

Ještě sestřičko milá přijmi ode mne vřelý pozdrav a piš mně. — Vím, že to budeš číst. Zdravím všechny přátelé a bratrančíka v Novém Hradci, přátelé a známé i všechny staré sousedy. Paní Cerníjová s rodinou přijmte ode mě srdečný pozdrav i tetka Jedličková i celá osada ve Hradci i v Dickinson. — Pište milé čtenářky z Dakoty.

Srdečně všechny zdraví

Mrs. Frank P. Haněl.

YOAKUM, TEXAS.

Čtená redakce a milé čtenářky! — Zase jednou přicházím mezi vás se trošku pobavit, však mi bylo již po vás všech teskno. Někdy málo je těch dopisů nyní, asi že máte všechny pilno. Srdečně díky za milou vzpomínku pí. F. B. ze Shiner. Jen vy pište více. Ve vašem městě jest tolik odběratelek naší České Ženy, ale málo jich piše. Asi jste to již četly, že my zde v Texasu jsme odhlasovali tu starobní pensí, tak to budou teď časy jen peníze brát; ale dosud nevíme odkud peníze na to mají přijít. To asi nadělá nyní ještě více lenochů nežli jich už je. Nač by lidé teď hospodařili a šetřili na stará léta, když vědí že se potom bude o ně starat vláda. Tedy co vydělají utratí všechno na dobré časy. Na to bude asi radost platit daně nyní, to se už asi budeme muset rozdělit s vládou se vším, co kde máme, na polovic. A to, co jsme sobě měli zvolit to propadlo, sice zdarma knížky pro naše katolické školy. Asi jak obvykle náš lid moc nedbá co se děje, tak jich mnoho vůbec volit ani nešlo. Ale Baptisti ti šli do jednoho, jen aby naše školy ty učebnice nedostaly. Prohibice tedy je zde už pohřbena, ale kdo ví jak to nyní půjde. Salony a káry to asi nebude moc dohromady pracovat jako za starých časů na voze tak to nebylo tak moc nebezpečné, jestli i ten řidič měl trošku více rozumu nežli mu bylo zdrávo.

Chudák ta belgická královna také přišla k zabití na káře, ani to ji nezachránilo že byla královnou. Však král tomu asi je vinen, že se to stalo, to asi chtěl ukázat, co umí, a šofér musel sedět vzadu. Asi myslil, že řídit království a káru že je to stejné, a zatím vynášel že ku řízení káry je potřebí více rozumu. Však možná, že zabitá královna ušla něčemu horšímu, neboť jak se to nyní v Evropě všechno připravuje, bude zase kterýsi den zle, neb se to všechno dohromady začne bít. To pro ty korunované hlavy může zase býti osudné.

Srdečný pozdrav posílám pí. R. Drnkové až do Československa. Doufám, že moje psaní jste už obdržela. Těší nás, že i tam se naše Česká Žena všem líbí, však jsme na ni všechny hrdé. Je jako naše dobrá matka, přináší tolik pěkné četby a poučuje nás ve všem.

My zde letos v tom našem slunném Texasu jsme na tom všem zase dosti bidně. Bavlnu nám omezili, a potom zase pilousi sobě vzali svůj díl, tak nám nezbylo možno říci nic. Majitelé farem jsou na tom ještě hůře nežli nájemníci. Ti když nic neudělají, nemusí farmáři nic dáti, ten ale musí daně a dluhy platit, vem kde vem. Vláda už přestane dávat ten "relief", tak nevím co budou mnozí ti chudí lidé dělat. Ta slavná pense se asi nebude ještě hned vyplácet, — a mladí ji stejně nedostanou. To bude jeden případ, kdy se ženské nebudou dělat mladšími nežli jsou. Však se nám již mužští teď smějí, že které jsme se dělaly o kolik let mladší, nyní najednou budeme muset poskočit o kolik let najednou. Ale to víte že mužští nás musí vždycky trošku zlobit. Možná že my staré ženy budeme teď vzácnější nežli ty mladší. Nebudeme už jen jako na polici odstrčené. Však žerty stranou, bude to dobré pro mnohé ty staré lidi, kteří žijí jen z milosti třebaže u svých dětí. Jen aby ty peníze už na to byly. Svět musí pokračovat a zavádět všelijaké novoty, a my musíme čekat až jak se to osvědčí. Na konec vybízím všechny naše Texaské dopisovatelky, aby hodně psaly. — Srdečný pozdrav sta-

řence Hanákové v Needville, a všem ostatním posílá vaše stará odběratelka

Anna H. Petrová.

FAIRCHILDS, TEXAS.

P. b. P. J. K.! — Čtená redakce České Ženy! — Tak už jsem zase tady, nebo žádná nic nepíše. Co je s vámi čtenářky? Myslím, že včil je každá unavena od toho pikování. Tady lidé už budou někteří hotovi. Okolo Fairchilds jsou dobré úrody. My uděláme tolik co loni, jenom jestli nám to milý Pán Bůh zachová a nesešle nějakou pohromu, neb je tak horko, že není ani větru a noci takové dusné. Musím též napsat, že první bal bavlny měl můj strýček Joe Vacek na Fairchilds. Zas nás též přibýlo do rodiny. U bratra mají hezkého chlapečka, jmenuje se Edward, a u sestry Elly mají malou Žofinku, už 4. dceru. Tak už je nás velká rodina 95. Moje maminka už má 10 pravnuků, tak má z nich velkou radost.

Těž jsme tu měli pěkné divadlo 25. srpna. Bylo to moc hezké a moc jsme se nasmáli. Dík vldp. Nesvadbovi z Frýdku, neb on je vycvičil. At' přijme Pán Bůh zaplat'. Těž hrála pěkně hudba Pekarová. Ráda poslouchám muziku, když pěkně hraje, ale ty bály nemilují moc, neb je toho až moc tady okolo, a potom lidé říkají, že je bída. Ale nevěřte tomu, neb někteří jsou na každém hálu a pak říkají že není peněz. Ale at' šetří a nerozhazují. Tak už toho nechám a zůstávám Vaše čtenářka

Bessie Hořelica.

OKLAHOMA.

Čtená redakce České Ženy! — Už jsem odběratelkou mnoho roků a ještě jsem nikdy nepsala; obávala jsem se toho koše. — Ale když p. sazeč řekl, že jen "nedbal" se bojí, tak nechci být jedním. Měli jsme tady moc sucho, už šlo na osmou neděli co dost nenapršelo. Orat se nemohlo, sena jsou udělána, vše co se dalo dělat v suchém počasí, ale zaplat' Pánu Bohu, dnes do rána namoklo a ještě mží, tak teď to půjde plnou parou. Chlapci budou orat

dnem i nocí, neb už mají nakrátko, už jenom jedenáct dní než půjdou do školy.

Prosím p. sazeči, opravte moje chyby. Do české školy jsem nechodila, česky jsem se naučila z "Přítele Dítěk", začez děkuji rodičům.

Posílám pozdrav Hanzlickům do Colorada, a dědečkovi Jankimu do Oklahomy.

Pilná čtenářka.

OKLAHOMA.

Tímto plním slib a děkuji Pánu Ježíši, Panence Marii a sv. Terezičce za šťastně sklizenou úrodu.

Vaše odběratelka.

RODICE CO ČINÍME?

(Pro Č. Ž. píše A. H. Petrová.)

Zdá se, že rodiče za nynější doby se vůbec nestarají o to, co bude z jejich dětí až vyrostou. Máme je jen jako hračky ku svému vyrazení pokud jsou maličké, a nestaráme se o jejich duševní výchovu. Až potom jak dospějí a přivedou nás k hanbě teprve začneme naříkat, ale všude jinde hledáme vinu jen ne u sebe. A přece jsou to jen rodiče, kteří ze svých dětí učiní buď to hodné, pořádné lidi, anebo neurvalce, na které čeká jen kriminál. Vždyť to za nynější doby není žádnou vzácností, že výrostek 15 let starý pobije svého otce nebo dokonce oba rodiče jakoby nic. Stalo se to i v našem okolí již často, a my to vidíme, avšak nebereme sobě z toho žádný příklad, že i nám se může něco podobného stát, jakým způsobem vychováváme naše děti. — Jsme tak pošetilí, že dítě od jeho narození vůbec nic nedovedeme odepřít. Vše, co jen chce, se mu snese, jen aby bylo upokojeno, a to trvá tak do 12 nebo 15 let. Ale potom děti chtějí více nežli my jim můžeme dát, a tak teď začne to, co jsme sobě po celý čas jejich dětství připravovali. Dítě, které od malička dostalo vše nač sobě jen vzpomělo, nyní neuznává, že byste jemu nemohli dát i to, co nyní chce. Ano myslí jen že mu to nechcete dát, a zlost vstoupí do jeho srdce proti vám, a dítě vámi začne pohrdat, a činí vám vše jen na

vzdory. Čím více se vy zlobíte a naříkáte, tím ono má větší radost, že vás může takto trápit. O nějaké vděčnosti k vám se jemu ani nesní, a jak by také mohlo, vždyť jste mu jakživa nic o tom neřekli, že by děti měly nějaké povinnosti k svým rodičům, ba po celý jeho život jste dávali svým jednáním na jevo jen to, že rodiče musí vyhověti každinkému přání svých dětí.

Věčná škoda velkých rodin, kde se děti již samy od malička musely naučit trpělivosti a sebe zapírání. Dítě ani ne celé dvě leta staré muselo se již starat samo o sebe, neboť matka měla na rukou již mladšího sourozence, a nemohla se mazlit se žádným, nýbrž dala jim jen co potřebovali, a musela jít po své práci. Co však se dělá nyní s jedináčkem? Celý dům se jen točí kolem jeho přání. Otec a matka snesou mu na co sobě jen vzpomene. Poslouchat někoho, nebo dokonce pracovat, to není ani pomyslení. Až potom jak děti dospějí, a vy pracovat již nemůžete, tu se vám to zdá hrozné, že vaše děti se o vás nechťejí ani trošku starat, ba že jsou z nich ti největší lenoši.

Mili rodiče čemu jste dítě učili 15 nebo 20 let, to z něho za týden nevyženete; nyní jest již pozdě začínat něco nového. — Vychováli jsme sobě metly na nás, tedy nezbyvá jen trpělivě sehnouti záda a bráti co nám dávají, a co hlavního - býti zticha, nežalovati každému, jak nevďěčné jsou naše děti. Co jsme chtěli, to máme.

Nevím, proč jsme tolik zaslepeny, snad láskou mateřskou, že nevidíme jaký zločin pášeme na našich dětech, když je takto vychováváme. Nemluví již o dětech boháčů, kteří mají živobytí zajištěné, avšak o dětech obyčejných lidí, kteří se musejí živiti prací rukou svých, a vědí dobře, že jejich děti budou muset činit totéž, a přece z nich vychovávají lenochy, a učiní je nešťastnými po celý život. Naučte dítě od malička práci a sebezapírání, a jak dospěje nebude mu to nic těžkého. — Že nám to nikdy nenapadne, že naši rodiče nás jinak vychovávali, že

jsme v první řadě museli poslouchat, a učili nás úctě k Bohu a k starým lidem.

Nynější mládež nemá úcty před ničím, a jak by také mohla, vždyť jim to nikdo do srdce nevštěpuje. Jen domýšlivost jest nyní hlavní ctností, jen srazit ty co jsou slabší nežli vy, silnější má právo ku všemu, ti slabší at' pojdou. Tot' jest celá nauka naší doby. A my bláhoví se jí chytáme jakoby to bylo něco vzácného. Že se to potom obrátí i proti nám samým, a my sklízíme jen to, co jsme zaseli, tu se nám to již nezdá správné. Repetujeme proti Pánu Bohu a všem, každému dáváme vinu, jen sobě ne. Ubohé nešťastné děti, které rodiče nevedou k Bohu a práci. Možná, že to na konci života i poznáte, ale bude pozdě na nápravu, a ještě nešťastnější vy rodiče, kteří budete jednou před soudnou stolicí Boží zodpovídat za své děti.

Kéž nás Pán Bůh osvíti pokud je čas!

DĚTI A ŠKOLNÍ DNY.

Píše Dr. John L. Rice, komisař zdravotnictví města N. Y.

Chcete-li, aby vaše děti ve svém učení řádně prospívaly, pak se předem postarejte o to, aby byly zcela zdravé. Každé dítě má právo na zdraví; na rodičích je, aby na to dbali.

Zaved'te děti k rodinnému lékaři, který je podrobí důkladné prohlídce, seznámí vás s jejich zdravotním stavem a řekne vám, co máte činiti, abyste je zachovali při nejlepším zdraví. Shledá-li na nich nějaký fysický defekt, poradí vám též ihned, jak nejlépe ho překonat. Asi 80 procent všech dětí, vstupujících po prvé do školy, trpí nějakým nedostatkem; tyto defekty bývají ve většině případů drobné a snadno napravitelné. Často však i drobný defekt zdržuje školní postup dítěte.

Žkažené zuby, nedokonalý zrak nebo sluch, podvýživa nebo hubenost, to jsou nejčastěji nalezené nedostatky dětí, vstupujících do školy. Každý z nich sám o sobě stačí k tomu, aby dítě v učení zdržoval. Ve většině případů je možno tyto defekty snadno napravit.

Rodiče musí si uvědomiti, že podvýživou trpící dítě není vždy dítětem, které nedostává dosti jídla. Vinu často nese to, že dítě nedostává dosti potravy správného druhu, že jeho dieta není řádně vyrovnaná. Lékař vám poradí, jaké pokrmy dítěti předkládati. Budete-li se jeho radou řídit, bude dítě rychle na váze přibírat. Každé odrůstající dítě potřebuje hodně čerstvých listnatých zelenin, hodně zralého ovoce a nejméně 1 kvart mléka denně.

Jindy bývají děti slabé a hubené, protože dosti neodpočívají. — Dbejte na to, aby dítě spalo aspoň devět hodin a aby se mezi dnem pohybovalo na čerstvém vzduchu a na slunci. Každodenní koupel má být pravidlem.

Poříd'te si ještě dnes "inventář" zdraví svého dítěte. Říďte se lékařovými radami a pomozte tak dítěti, aby mohlo držeti krok s ostatními svými spolužáky.

Punta Gorda, — British Honduras, Střední Amerika.

Vroucí poděkování.

Přicházím poněkud pozdě se svým poděkováním všem šlechtyným dárčům, kteří mně v těžké zdejší misijní práci podporu poskytli. Byl jsem stále velmi zaměstnán návštěvami zdejších roztroušených misí, do nichž musím buď po primitivních lodkách nebo na koni, což vždy trvá dlouho. A ten zdejší chudý, ubohý, nevzdělaný lid! — Je třeba hodně práce a trpělivosti s ním, aby byl přiveden na vyšší stupeň křesťanské kultury.

A tak teprve dnes děkuji vroucně svému dlouholetému dobrému a věrnému příteli, panu Dru Hynku Dostálovi, který nezištně, aniž by toužil po odměně nebo chvále a slávě, podjal se toho úkolu, a na mou prosbu sbíral od svých šlechtyných a obětavých čtenářů a čtenářek "Hlasu" a "České Ženy" milodary pro naše katolické misie, kostelíčky i milodary peněžité.

Všem těm drahým, obětavým

a šlechtyným dárčům a dárkyním, jakož i laskavým důst. páním vroucně, srdečně děkuji tím našim krásným českým: "Pán Bůh zaplat'!"

Všecko v pořádku, neporušeně došlo. Velké dvě dřevěné bedny, plné mešních rouch a potřeb bohoslužebných, šatstva pro ty moje malé indiánské a černošské otrhánky i pro starší lidi.

To jste měli vidět tu radost zvláště těch mých malých školáčků, když se oblékli do těch šatů až z dalekých Sp. Států poslaných! A jak se za své dobrodince zbožně modlili! I tímto způsobem se získávají ty malé děti pro Krista Pána, rozšiřuje se království Boží na zemi. Všichni ti dárkové stávají se vlastně misionáři, neboť jejich láska vyvolává lásku k Bohu v srdcích těch zdejších pohanů a jejich dětí. Také jsem obdržel všechny peněžité milodary a dle přání šlechtyných dárčů obětoval jsem na jejich dobré úmysly mše sv. Peněz těch rovněž jsem užil ve prospěch zdejších misí.

Odbírám a čtu "Hlas", kde všechny ty milodary i jména šlechtyných dárčů a jejich dobré úmysly byly uveřejněny, a pan redaktor Dostál mně vždycky při zásilce znova posílá seznam všech dobrotivých dárčů, abych vše měl, jak se říká, černé na bílém. Tyto dary přišly jako s nebe poslané, a poněvadž jsou darovány z čisté křesťanské lásky, tu přinášejí stonásobný užitek. Pán Ježíš jim žehná.

Činím pevně předsevzetí, že co nejdříve budu Vám, drahý příteli, psát. Od neděle, dne 4. srpna konám duchovní cvičení v našem jesuitském domově v Belize, a dokončím je na svátek Bl. Panny Marie na nebe vzaté, dne 15. srpna. Po skončení těchto exercicií vrátím se zpět do našeho misijního domu v Punta Gorda.

Všem šlechtyným dárčům posílám srdečné pozdravy jakož i svým drahým staříčkým rodičům a přátelům v St. Louisu a jinde ve Sp. Státech bydlícím,

jakož i Vám, můj milovaný dobrý příteli, Vaší rodině i personálu "Hlasu".

Vám všem oddaný, vděčný a za Vás se modlící

Rev. Jan Ig. Křížek, S.J. misionář.

The Catholic Mission, Punta Gorda, British Honduras, Central America.

V Milešově nad Vltavou.

Čtená redakce a milí čtenáři!

Předně všem upřímný pozdrav! Zajisté jste již v českých novinách četli, anebo soukromou cestou jste se dověděli o té povodni, která zasáhla zdejší kraj dne 25. května, to je téměř před třemi měsíci. — (Že by ze mne byl rychlý zpravodaj?) Dnes je to již tedy zpráva pokročilého stáří, a proto nebudu se o tom příliš rozšiřovat.

Bylo to právě v ten den, kdy jsem dostal od své sestřičky z Clevelandu balík; přšelo, jako když z kouve leje; rybník valil se přes celou cestu, asi 90 stop dlouhou, tvořící jednu z hrází rybníka, lépe řečeno obecní louže. Za největšího hromobití a deště, s balíkem pod paží, utíkal jsem domů, brodě se po kotníky vodou. Tot' se ví, když dostanu takovou vítanou věc, že jsem s ní spěchal domů. Bylo to odpoledne ve 3/4 na pět.

Není zde v okolí pamětníka něčeho podobného. Zdejší mlynář, p. Sedlák, který mlýn zde v Milešově koupil od p. Vidrmy a právě den před tou povodní se sem nastěhoval, utrpěl značné škody. Kůlnu na dříví voda povalila, částečně odplavila, taktéž i veškerou zásobu dříví a náradí. Těž pila na řezání prken byla podemleta a značně poškozena, cesta a dvůr nebyly k poznání. Děsná spousta vody hnala se korytem tohoto, jindy tak milého a tichého potůčku. Čím dále ubíhala, tím prudčeji narážela na vše, co jí přišlo do cesty, tím zuřivěji rvala zem, kamení i stromy. Nejhuř to vypadalo u řeky, kde se sbíhají oba potoky. Tam

spojenou silou v pravém slova smyslu vtlačily "královku" do řeky. Zahrada paní Macháčové úplně zmizela; je z ní strouha vymletá do hloubky 1 metru. — Byl to hrozný pohled na tu spoustu, otlučené, vyvrácené stromy, servané cesty, zaplavené louky a navalené balvany. Nejvíce povodeň uškodila bramborům, kterých hodně odplaveno, a dnes leckde na cestě rostou brambory.

Od té doby uplynuly již téměř tři měsíce, a teprve v dnešní noci vydatněji zapršelo; však byl již nejvyšší čas, neboť brambory místy již hynuly suchem.

Zdali pak se pan Barenica pamatuje, když jsme spolu byli ve vojenském táboře v Chillicothe, Ohio? V jisté záležitosti mne přemlouval, abych se zachoval jako on a všichni ostatní. Řekl jsem mu pravý opak, že každý věrný Čech měl by učiniti to, co jsem chtěl učiniti já a též učinil. Zdá se nyní, že jsem chybil, neboť ti, kteří poslechli jej, pana Barenicu z Clevelandu, jsou na tom lépe než já, neboť těm je cizina domovem, a já jsem doma cizincem...

Každý americký Čech, at' je třeba americkým státním příslušníkem, nikdy nepřestane ctít svoji bývalou vlast' jako původní domovinu; ovšem, záleží na hloubce jeho vlasteneckého cítění, které mu nikdy nemůže býti na překážku v plnění vlastních povinností vůči nové vlasti, tak jako dobrý syn nikdy nezapomene na svou matku i když je věrně oddán své druhé matce. Takový Čech, který obětoval těžce vydělané peníze na osvobozovací akci, a takový, který dal pro svoji domovinu vlastní život a zdraví v sázku, když přijde dnes do Čech, do své domoviny, je v ní cizincem. To slovo "cizina" bolí.

Ve Spojených Státech obdržel každý americký voják občanský list, pokud ho který neměl, beze všech obtíží. V Klučenicích žádal jsem pana starostu o příslib domovského práva, jelikož jsem rozen v Plané, politická obec Klučenic. Bylo to ve 33tém ro-

ce. Pan starosta mé žádosti vyhověl a příslib domovského práva mi dal. Tento příslib zaslal jsem zemskému úřadu s ostatními dokumenty a se žádostí o udělení státního občanství čsl. republiky. Když pak od zemského úřadu zaslali na Klučenskou obec dotazy stran příslibu, zda skutečně příslib vydali (což činí v každém případě), tu pan starosta odepsal, že proti udělení občanského práva ničeho nenamítají (obecní zastupitelstvo), ale domovského práva prý mně nepropůjčí (?). Na to zemský úřad mi vrátil veškerý dokumenty s podotknutím, abych některou obec v Čechách požádal o příslib, a pak že mi bude uděleno občanské právo. Žádal jsem pana starostu, aby mi své chování objasnil; řekl mi, abych podal písemnou žádost na obecní zastupitelstvo. Učinil jsem dle jeho rady. V obecním zastupitelstvu jsou někteří intelektuálové, ale všem dal "flek" pan Kostínek z Clevelandu, zde usazený, a pověděl jim do duše vše, jak se patří, že jim přešla chut' požadovat nějakou záruku. Nejvíce se stavěl proti udělení příslibu pan Karel Vopička z Plané, kdež jsem rozen a kam můj zesnulý otec do posledního okamžiku příslušel. Jsem nucen se domnívati, že ti pánové v Klučenském obecním zastupitelstvu jsou tak zaostalí, že nevědí ničeho o ostatním světě a o obětech, které přinášeli američtí Čechové v zahraniční osvobozovací akci a svobodně nadávají na republiku. Setkal jsem se zde již s mnohým, který se má dobře, lépe než dnes mnohý v Americe, a přece špačkuje, že prý by bylo lépe za Rakouska. Je zbytečno mu vykládat, co je svoboda a pod., ten má na zřeteli jen svoji kapsu a žaludek; takový by za kousek žvance prodal duši, tím spíše jazyk. Snad pozdější generace budou mít lepší pochopení pro svobodu národa.

V Milešově máme na návsi rybník, totiž náves zde žádná neexistuje, neboť cesty po stranách rybníka nemohou se snad

zváti návsi; nejsem v té věci znalcem, ale jisté je, že kdyby ten rybník zavezli, měli bychom zde krásnou náves, která by se hodila pro různá cvičení a hlavně, jak by to bylo krásné o pouti, až by zde stály cukrářské stánky, houpačky, kolotoče a všecky ty různé atrakce, které bloudí po republice na cestách bez konce.

Byla zde pout' ve čtvrtek, dne 15. srpna, ale kdyby sem byl zavítal někdo, kdo by nevěděl, že zde je pout' ani by toho nepoznal.

V jiných i menších vesničkách bývá na návsi celá řada stánků s cukrovinkami, u nás obyčejně nejvýš dva a nějaká ta babička s okurkami.

Nejoblíbenějším cukrářem v tomto okolí je p. Dvořák z Krásné Hory. — Zaběhl jsem zase daleko od rybníka, nebo-li obecní louže, ale nevadí! Vracet se již nebudu, poněvadž mám přece jen strach, že bych se utopil v tom bahně aneb, když by to nejlépe dopadlo, dostal bych záhadnou kožní nemoc, jako ta zdejší omladina, která si dovolila rušit klid tlusté vrstvy páchnoucího bahna.

Pan starosta se stará o to, jak by komu způsobil nějakou nepříjemnost a dovede poslat do Milevska k soudu babičku, která si chtěla nahrabat v obecním lese nůšku stlaní. Pro sebe si uřeže 45 akátů; následuje žaloba, kterou podali někteří občané, ale po té — věčné ticho; protekce a známost s pány u soudu. Má on společníka, israelitu, a co ti spolu v obci upekou, to páni občané musí pěkně spapat — ale ne drobit! Dalo by se toho napsat mnoho, ale nevím, jak by to koho zajímalo; až snad později si pohovoříme o zdejší obecní hospodaření, a jak to vypadá v mnohých zdejších obcích.

Právě jsem obdržel dopis od pana H., čtenáře "Hlasu" z Milwaukee, Wis., který mne velice potěšil. Příteli, nedovedu Vám vypsát, jakou radost' Jste mně způsobil svým milým dopisem. Zajisté mně, milý krajan, promínete, že nepíši přímo Vám a

doufám, že pochopíte. Milerád vyhovím Vašemu přání, pokud mi to bude možno, a bude-li et. redakce milého časopisu "Hlasu" tak laskava a dopisy mé uveřejní.

Kde je Svatošův mlýn, dobře vím, neb tudy chodím často do Krásné Hory. Nynější majetník mlýna jmenuje se p. Hůla. Právě po té cestě od mlýna k Podmokám šel pan Fr. Květ, statkář z Milešova, v pátek z jarmarku, a byl raněn mrtvicí. Teprve druhý den odpoledne, tedy za 24 hodin, byl nalezen v tom malém lesíku na pravé straně cesty. Jeho hodiny jsou již sečteny.

Pan Jan Lhota dosud bydlí zde v Milešově; má tuším jednoho syna v Praze, jednoho kdesi v Čechách zámečnickem, a dvě dcery. Jedna je provdána za p. Černého v Hatích či v Jahůdném pod Podmokly, a druhá je svobodná. Paní Hrubá, sestra pana Lhoty, zemřela letos časně z jara. Milerád vyhovím, milý krajan, Vašemu přání, pokud bude v mé moci.

Končím se srdečným pozdravem Vám i všem čtenářům a zvláště svým sourozencům a přátelům v Clevelandě, Ohio, jakož i et. redakci "Hlasu". Váš
K. J. Čedík.

O STÍRÁNÍ PRACHU.

Prach, který k nám vniká otevřenými okny, nebo který přinese na šatech a střevících, jest věčným nepřítelem hospodyně, která s ním denně musí bojovat, často velmi neracionálními prostředky. Nejsme-li šťastnými majitelkami vyssavače prachu, pak nám musí stačiti ty různé hadříky, kartáče, smetáčky atd. Každá hospodyně by však ušetřila zdraví své i svých bližních, kdyby přísně dbala na to, aby prach stírala navlhčenými předměty. Navlhčeným a dobře vyždímaným šatem stíráme prach se všech předmětů, jejichž povrchu to neublíží. Na polituru použijeme místo vody oleje. Polštáře a koberce dají se rovněž vyklepávat přes navlhčený šat, který občas vymácháme v čisté vodě. Nezapomínejme, že prach je největším přechovavačem bacilů a že neposloužíme čistotě, když jej zbytečně rozvíjíme a polykáme.

PRAKTICKÉ RADY.

Stará vajíčka mají často nedobrou chuť. Tuto ztratí tím, že je rozbijeme na talíř a necháme státi několik hodin na čerstvém vzduchu. — Jelikož mouchy nesnášejí průvan, dbáme na to, jestli nám to ovšem neškodí, aby v kuchyni nebo ve špiži proudil neustále silně vzduch. Houba, namočená v levandulové vodě a postavená blízko lože, udržuje tento obtížný hmyz v patřičné vzdálenosti. — Prádlo, které věšme na volném vzduchu, ždímáme pokud možno nejméně. Působením kyslíku stane se prádlo nejen bělejší, ale dostane i velmi příjemnou vůni. — Zvláště schne-li hodně rychle. — Abychom zabránili sklouznutí dětí nebo starých osob ve vaně, použijeme starého třetího ručníku jako podložky na dně vany. — Knihy máme chrániti nejen před prachem, ale také před sluncem. Silné paprsky sluneční působí nepříznivě nejen na lepenku, která se kroučí, ale ničí barvy na vazbě, — zvláště na hřbetu knih. Proto v létě chráníme knihy nějakou záclonou. — Pokrývky z voskovaného plátna omyjeme pomocí měkkého hadříku a teplé vody a necháme dobře oschnouti. Několik lžic mléka pak rozstříkáme na plátno a rozetřeme dobře suchým šatem. — Tímto způsobem si zachová plátno dlouho svůj lesk, kdežto když se omývá v horké vodě se sodou nebo mýdlem, jej brzy ztratí a dříve ve láme. — Světlé plstěné klobouky se čistí násl. způsobem: Dáme zahřátí bramborovou moučku na plech nebo na pánev, pak do ní vnoříme plátěný klůček a pečlivě klobouk třeme. Nakonec se klobouk důkladně vykartáčuje čistým kartáčem. — K čistění kartáčů na vlasy použijeme teplé mýdlové vody, ku které jsme přidali trochu sody. Kartáč se ponoří do této lázně, která se však nesmí dotýkat dřeva. Asi za půl hodiny kartáč vyjmeme a položíme na čistý šátek žíněmi dospod a necháme do-

bře uschnouti. — Odvar z lipových květů jest na prvním místě mezi jinými léčivými čaji. Užíváme jej zvláště tehdy, chceme-li vyvolati silné pocení. Jest výborným lékem pro zastaralý kašel, zahleňování dýchacích trubíc i průdušek. Při obírání květu dbejme opatrně, abychom nepoškodili větvě.

Jedna špatná myšlenka může způsobit celoživotní žal.

NABÍDNUTÍ K SŇATKU.

Vdovec 54letý, jenž dříve farmařil, pevného zdraví, rád by se oženil s dobrou českou katoličkou, třeba i s vdovou. Nejraději by pracoval a žil na farmě. Pište na adresu: — "Vdovec-katolík", c-o "Hlas", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Zastavte návyk pití

Dějte mu bezchutný CRAVEX tajně. Pouze přidejte špetku prášku CRAVEX do jeho kávy, čaje, likéru neb tekutého pokrmu. Nebude o tom vědět — jest bez příchuti, a postupně jeho nemírná chuť na whisky, jalovcovou nebo víno by měla zmizeti. CRAVEX jest bezpečný a neškodný. Spokojenost se vrátí do mnoha domův, — proč ne do Vašeho? Zasláno poštou vyplacené, v jednoduchém obalu za \$1. CRAVEX CO., Dept. CZ-3, P. O. Box 122, West Los Angeles, Cal.

Panu BERNARDU STRÍŽOVI, Box 712, San Antonio, Texas.

Milený příteli! — Piši toto bez Tvého vědomí do Hlasu a Č. Z., kde jsem dobře znám. (Uveřejňuji v Č. Z. román Mexická Růže). Tobě zde piši poněvadž znám Tvůj dobrý charakter řadu let. — Následkem stálého sezení co česko-amer. novinář jsem utrpěl zlou ledvinovou a játrovou nemoc. — Moje 50letá žena hrozně trpěla změnou života, bolením kříže, boků a hlavy, jedna dcera potížemi s dechem; druhá co prodavačka v obchodě bolestmi nohou. — Dnes jsme všichni zdraví, díky užívání Tvých radiových kompress které v naší rodině vykonaly skoro divy. Za pobytu v Texasu jsem co novinář poznal mnoho lidí co byli kompresama co prodáváš, uzdraveni, i když lékaři nemohli pomoci. (Kdo z čtenářů chce se u mne přesvědčit, jest vítán.) — Mnoho zdaru Ti přeje Tvůj upřímný Stan. Novotný, 1426 W. 18th Street, Chicago, Ill.

V. F. Mikolášek:

Ukončení Mariánské sbírky.

Zásilkou obětavého p. Dr. Hynka Dostála, redaktora "Hlasu", došla mne zázilka \$25.00 na sbírku Mariánskou, spolu s jeho oznámením, že tuto sbírku definitivně ukončil.

Jména dárců jsou:

B. Otradovec, Mo.....	\$ 1.00
J. Holubík, Mich.....	1.00
A. Lešingerová, Ia.....	5.00
A. Wenclová, Minn.....	1.00
F. Sušek, Mo.....	2.00
Sl. S. Veselá, Md.....	4.00
N. N., Cleveland, O.....	2.00
A. Vespalcová, Wis.....	2.00
Sl. K. Rasochová, Md.....	4.00
A. Málková, Iowa.....	1.00
M. Janda, Ill.....	1.00
A. Hanacková, N. D.....	1.00

Celkem.....\$25.00

Na moji adresu došlo:

Spolek P. Marie Ustavičné	
Pomoci, Derby, Conn. \$	5.00
G. F. Hájek, Neb.....	1.00
Dp. J. Turek, Písek, N. D.	5.00

Celkem.....\$11.00

Celkem tedy jsem odeslal Jeho Excellenci nejdp. arcibiskupovi Monsignoru Dru K. Kašparovi \$36.00.

Tímto tuto sbírku, která mi poskytla takovou velikou příležitost poznati naše vnitřní poměry katolické v Americe mezi naším lidem, končím.

Děkuji upřímně ještě jednou ze srdce upřímným "Zaplat' Pán Bůh!" všem, kdož mne podporovali, sílili, povzbuzovali. Bůh popřál Svoje požehnání sbírce té, která dosáhla téměř \$800.00 — správně: \$797.75.

Poděkování Jeho Excellence nejdp. arcibiskupa jsem již podal naší veřejnosti.

Ku konci dovolím si dodat

pouze jen několik pravdivých slov.

Těžko jest nám z dálky souditi poměry, ale přece dlužno poznamenati, že nebylo v Praze při sjezdu našeho daru náležitě využito. **TO JEST CHYBA.** Správně napsal p. dopisovatel z Příbrami, že Krista oslavovali, **ALE** zapomněli docela na **JEHO MA-TKU Pannu Marii.**

Národ Mariánský se nepřiznal ku své Ochránkyni.

Byly to snad ohledy politické? Vždyť se jednalo jenom o věci katolické, jen o věci víry! Proč se tedy tolik uhýbali pořadatelé? Člověku by se zdálo, když o tom uvažuje, že se mnoho slevilo z katolického ducha ve prospěch přátelství francouzsko-československého, tedy politického.

Jaká to byla příležitost veřejně ukázati lásku Mariánského národa k Panně Marii! Uhýbání se a politické ohledy nejsou nikdy zdravé pro věc víry.

To jest vždy nejasná stránka duchovního života. Resoluce, řeči se pěkně poslouchají a čtou... **ALE** vyznání oddanosti Panně Marii, pobloudilým davem tak uražené, by byl skutek víry živé. Když oslavován byl zcela správně tak krásným způsobem Kristus Král, bylo zcela na místě nezapomenout na **JEHO MA-TKU.**

My jsme, bratři a sestry v Americe, vykonali svoji povinnost, ukázali jsme cestu svým ve Vlasti... Jestli oni nás nenásledovali..., tot' **JEJICH** chyba...

Ještě jednou všem dárcům upřímně: "Zaplat' Pán Bůh!"

Snad to uhodla. Pán: "Prosím vás, paní Karásková, copak že jsou ty mé boty den ode dne větší, jako by je pořád narážel na kopyto?" — Posluhovačka: "A to snad, milostpane, jak do nich při viksování strkám ruce."

Nový školní rok.

Prázdniny již pominuly... V chrámě jsme se pomodlili.

By nám Boží milost, moc v práci byla na pomoc. Vnikejme v ty krásné taje, jež vlast má i cizí kraje. Poznat hled'me otců slávu! K činům zdvihá kleslou hlavu. Slovo Pravdy slyšíme tiši, otvírá nám rajsskou říši. Kéž vždy bychom Pána ctili a tak milí jemu byli! Kdo se pilně bude učit, bída nebude ho mučit. Nastal nový školní rok, zas se dejme v bystrý krok!

Přišel pozdě. Tulák, oslovuje turistu: "Prosím vás, nemohl byste mi říci, kolik je hodin?" Turista: "Zeptejte se na to támhletoho lupiče, který utíká přes paseku. Ptal se mne na to právě před chvílí."

Jízlivost. "Ach, kdybych jen věděla, čím bych mohla obšťastniti svého milého ženicha!" — Přítelkyně: "Nech ho sedět!"

Víte, že od větrů v žaludku rychle pomáhá Nonat?

Tak často sdělují lidé při její objednávce. — Pi. Brabcová, Spooner, Wis., již před 20 roky napsala: Moje zemřelá matka moc trpěla na větry. Kdyby bývala měla Nonat, ta by ji byla pomohla. — Proto kdo podobně trpíte, neotálejte použít Nonat k odstranění větrů a uzdravení žaludku. Náplast' se ponechá na místě dokud drží.

Pravá masť je s touto Trade Mark:

Cena Nonat jest 50c a \$1. poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Píšte přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanak, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u p. F. Krobásek, 12718
Holborn Ave.